

50487

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KISS JÓZSEF.

30. szám.

VI. Évfolyam.

*
Elegáns angol nyári-
öltönyök 18 forinttól feljebb
beszereshetők

Deutsch F. Károly

férfissablonul
Budapest, Andrásy-ut 1. sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Erzsébet-körút 6. sz.

A román trónörökösné.

Vasmuth-féle
tyukszem-gyűrű

az
órában

3-szor 24 óra alatt meggyógyít
minden

tyukszemet.

Egy óra ára 60 kr, vidékre 80 kr előzetes
beküldése mellett bérmentve.

Főraktár: Török József gyógyszerház

Király-utca 12. szám.

Dr. Lengiel Jr.-féle Nyirfabalzsam.

Kir. szab. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét megfürjük, emberemlékezet óta mint a legkitűnőbb szépitő-szer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasításai szerint, balzsammá alakíttatik át, csak akkor nyer ugyszólván csodálatos hatást.

Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngéddé válik.

Ezen balzsam kisimítja az arczon a ránczokat és himlőhelyeket, ifju arczzint, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdéséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot, anyajegyeket, orrverességet, bőrtkát, s a bőr minden más egyéb tisztátalanságát.

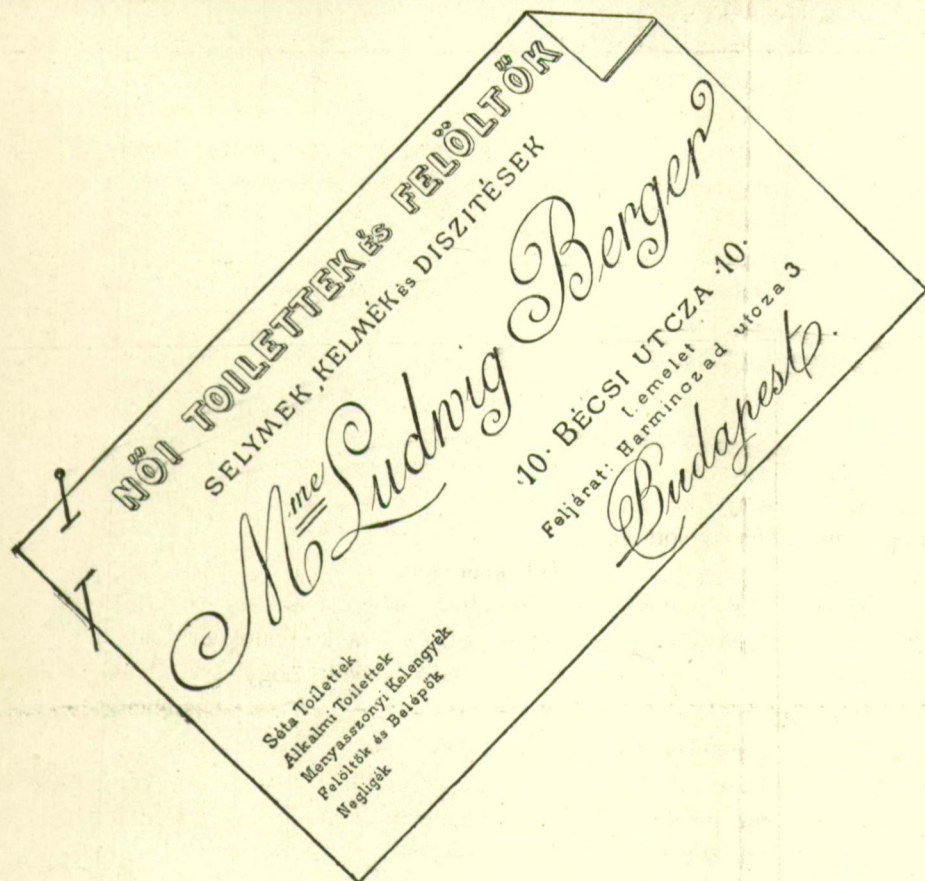
Ára egy korsónak, használati utasítással együtt 1 forint 50 kr.

Kapható minden jobb gyógyszerházban.

A nyirfabalzsam hatását előmozdítja a Dr. Lengiel Opo-Crème-je, egy adag 60 kr és

Dr. LENGIEL Benzoes-zappana 60 és 35 krajczár.

Főraktár: TÖRÖK J. gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12. szám.

„PANNONIA“

SZÁLLODA

Budapest, Kerepesi-ut 7. sz.

A nemzeti színház mellett.

ARANYOSI MIKSA

nyilvános polgári és kereskedelmi iskolája

BUDAPESTEN,

V., Nagykorona-utca 13. szám.

Az intézet áll négy polg. iskola és három kereskedelmi osztályból; ez utóbbiak egyenrangúak a kereskedelmi akadémiák osztályaival.

Bizonyítványok államérvényesek. Egyéves önkényességi jog.

Az intézet internatussal van összekötve. Előjegyzés a szünet alatt is. Részletes programot készséggel küld

az igazgatóság.

Legjobb asztali- és üdítő-ital, kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Főraktár MATTONI és WILLE-nél Budapesten.

Képes árjegyzék: a) harmokáról; b) mechanikai zeneművekről és zenélő-díszágyakról; c) minden egyéb hangszerekről, hangszerekellékekről és huroról külön, kiadásokban ingyen és bérmentve küldetik.

Sternberg Armin és Testvére
cs. és kir. szab.
HANGSZER-IPAR
Budapest, VII., Kerepesi-ut 36. sz.
Javítások pontosan teljesítetnek.

MÉJJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre frt 10.—

Félévre > 5.—

Negyedévre > 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

— Budapest, Julius hó 28. —

Krónika.

Tenyészkirályok.

— július 25.

Ugy hiszem, nem vagyok tulságosan eredeti, ha kijelentem, hogy Alphonse Daudet nagy poéta — és sajnálom, hogy ezt kijelentvén, olyan kitűnő emberrel kerülök ellenkezésbe, mint amilyen az én tisztelt és szeretett kollégám, Keszler József. Nagy a gyanúm, hogy Keszler József legfőképpen azért nem szereti Alphonse Daudet-t, mert ez még a zsidókat nem szereti — ami meg éppen a nagy Alphonse részéről egyenesen háládatlanság. Önök előtt bizonyára nem titok, hogy a nagy Alphonse már nagy ideje, hogy a provençei népköltészet reczipiálásán munkál s épp most ír át irodalmi nyelvre valami provençei Kupa Árpádot. De mik az ő vérszegény forrásai azokhoz a bőven buzogóakhoz képest, amiket a középkori zsidó kommentátorok könyvei nyújtanak, akik közül a dél-francia rabbinusok írásai tele vannak népies példák-
kal, magyarázat és összehasonlítás kedvéért zsidó írással provençei nyelven idézett egész népdaltöredékekkel! Mint a tengerbe süllyedt kincseket; nem utolsó dolog ezeket a drága gyöngyöket kihalászni a zsidó irodalomnak Hispániától Egiptómgig hullámozó világtengeréből, s akadt is, aki megtegye: egy agg tudós, ézüst szakállu és arany szívű, kinek nemcsak a szíve, a tudása s a vagyona volt emberfölötti, hanem a rangja is: Dom Pedro, braziliai császár, aki ennek előtte egypár esztendővel halt meg számkivetésben.

Ott vagyok, ahová igyekeztem: a számkivetett fejedelmeknél. Alphonse Daudet-nak van egy ilyen című regénye s a regény utolsó jelenete a legszebbek között való; amiket a pátosznak s a póznak ez a nagymestere megalkotott. Záróról szól a kis illír királyfiáról s az ő édesanyjáról, Friderika illír királyasszonyról. A Párizsban élő száműzött illír király családja ez, Krisztiáné, ez a fejedelmi lumpé, aki a királyi koronáját is zálogba adja, miután már a drágaköveit is hamisakkal helyettesítette, — s ez még a legkisebb bűne, a legkevesebb vérbe és könnybe kerülő azok között, amiket számlálatlan számban követ el. Arról szó sincs, hogy ez a romlott ember valaha újra király lehessen s a felesége le is mondatja in partibus infidelium a fia javára. Ez a kis fiu gyenge, halovány, de

okos, és illedelmes, és a nevelője, Méreaut, egy oroszlanfeji breton rajongó, egyre töltögeti beléje a királyi hivatás és a királyi kötelességek magasztos eszméit, miközben hódoló, halálos, maga előtt is titkolt szerelemmel beleszeret a szenvedő, szép királyasszonyba, míg aztán egyszer, valami célbalövés játék közben, az ő medveüggyetlenségével véletlenül kilövi a kis királyfi félszemét. Szegény Méreaut, szegény királyné és szegény királyfi, akinek a megmaradt szeme is veszedelemben forog s akkor a dinasztia jövőjének is vége, mert vak emberért Illyria csak nem restaurálja a királyságot? A királyné igazságot akar hallani s a kis fiát inkognitóban viszi el a leghíresebb párizsi gyermekorvoshoz s az előszobában parasztemberekkel egy sorban várja, míg a sor rájuk kerül. Végre bejutnak; a doktor levetkezteti a kis fiut, szánva kémleli satnya kis testét s félhangon suttozza magában: hitvány vér, romlott vér...

— Királyi vér! kiált föllázadva a fejedelmi anya — s a doktor zavarodottan ismeri meg benne az illír királyasszonyt, akinek az arczképét a kirakatokban látta...

A Daudet meséje úgy végződik, hogy a királyasszonyt legyőzi az anya; nem bánja már, ha a fia elveszti a szemvilágát, a királyságát, csak az élete megmaradjon. Talán cinikus vagyok, de ki kell mondanom, hogy ez a vég inkább a Daudet érzelmességének felel meg, mint a valószínűségnek. A valóságban az történnék, hogy a királyasszony kísérletet tenne: nem lehetne-e a vak fiát is megtenni királynak, ha másképp nem, az ő régenssége mellett? Ha ez sem sikerülne, a jó ügy érdekében letenne a női büszkeségéről és a testi dolgok ellen való fejedelmi dégoutjáról — s adhoc az urával kibékülvén, kísérletet tenne, hátha deo gratia az illíreket megajándékozhatná egy új trónörökösrel? Ha ez sem sikerülne, maga-magát igyekeznék királylyá tenni s a maga családjából tenne meg egy princzet vagy herczegkisasszonyt trónörökösnek. De a trónról nem mondana le, semmi körülmények között.

Mikor Milán ur és Natália asszonyság világgá mentek, a belgrádi emberevők közt hagyván az ő nevetlen gyermeküket, tudom, hogy Alaskától Patagóniáig, Gröndlandtól Szciziliáig, s nem tudom mettől nem tudom meddig, az elszörnyedés fájdalma nyilallott végig az anyai szíveken; »nemehagyott asszony! én ezt nem tenném, ha királyné volnék!« Nos hát, szeretetreméltó fiatal mamái ennek a csunya, hepehupás földgolyóbisnak: önök mind-

nyájan így cselekedtek volna. Férfifejedelmet még el tudok képzelni, aki apai szeretetből le tud tenni dinasztikus ábrándokról, — asszonyt még anyai szeretetből sem, soha. Egy versében, a *Mater dolorosa*-ban, egy különben erkölcstelen és nemzetietlen dalnokunk Máriát, a megváltó anyját, fölöttébb érzelmesen úgy fösti, amint nem bánja, ha az ő szerelmes fia nem váltja meg a világot s nem válik istenné: ha ember marad is, de életben maradjon. A katolikus és az agrár kritika ezt az érzelmes költeményt keményen lecsepülte s valósággal szentségtörőnek bélyegezte. S a katolikus kritikának, mint mindig, most is igaza volt, aminthogy a katolikus papokról elismerem, hogy sokkal különb asszonyismerők, mint a mai fővárosi irodalom nemzetietlen és erkölcstelen mivelői, akik a *Magyarország* szerint az asszonyt teszik a teremtés középpontjává. Ennek az ellenmondó jelenségnek a katholicizmus szellemében van a magyarázatja, amely a világnak nem is a középpontjává teszi, hanem örökös uralkodó királynéjává emeli az asszonyt, a szeplőtelen Szűz gyönyörű személyében. Költőkre és művészekre, s a nép lelkére, amely csupa költészet, a katholicizmus épp ezért hatott mindenkor olyan mágneses erővel, és csak a faragatlan németnek, az otromba svájczinak juthatott eszébe, az isten anyját leszorítani arról a mennyei trónusról, ahová a katolika hit fejlődése juttatta, s amelyen lassanként teljesen elhomályosította az Apát, a Fiút és a Szentlelket, akik nem volnának férfiak, ha a helyüket néki udvariasan át nem engedték volna. Így lett Mária, ha nem is névre, de valósággal a világ királynéja, mert imádsággal csak őhöz kell fordulni és bocsánatért ő jár közben. A földi birodalmakban sincs ez különben, s például Muszkaországban épp most írják az *Allgemeine Zeitung*-nak, hogy ott Mária Feodorowna özvegy császárné teljesen magához ragadta a kormányt, a csár és a csáznét egyszerűen láthatatlan, — kéréssel őhöz kell fordulni, államügyekben a csáznénál ő jár közben, a diplomatakat is ő fogadja, mindig megelőzve az uralkodó császárnét, s az annak szánt ajándékokat magának követeli. Oroszország újabb politikájának a hiszterikus ki- és beszámíthatatlansága nagyon rávall e hír valóságára, s ha igaz, a fejedelmi özvegynek ez az eljárása inkább az anyóست mutatja, mint az anyát, s az ifjú csár férfi büszkeségének és férfiszívének bizonyára nagy fájdalmat szerez. De hát az asszonyban az anyai érzés és az uralom vágya a legerősebb két ösztön; világfölgörgető hatalom, ha, mint például a Kóburg Ferdinánd anyja esetében, egy erővé egyesül, de házi tragédia, ha egymással szembekerül, s e tragédiában mindig az anya a vesztes.

*

Higgyék meg, nem én vagyok cinikus, hanem a világ rendje. Én gyengéd vagyok, lovagias és udvarias, tisztelem az erkölcsöt és a szemérmes, s különösképpen tisztelem a poézisnak azt az ezüstsín fátylát, amit Zola szerint a természet a szerelemre borított. De mint az orvostudományban, a politikában is ezek a tekintetek más, magasabb tekinteteknek esnek áldozatul; s akik a világ magaslatain járnak, drágán fizetnek ezért az előjogukért:

nemcsak a házuk, de szinte az egész testük üvegből való, amely a legbelsőbb életüket is kitarja a kíváncsi világnak. Ha én megházasodom, az az én magán-bajom; de népek és országok sorsa függ fejedelmi vérnek egy-egy ilyen elhatározásától. Sokkal melegebb van, hogysem vitatkozásba ereszkedném a fejedelmi s a dinasztikus intézmény jogosultságáról s arról, hogy, ha valaha szükséges volt is és valahol még ma is szükséges, általában idejét nem multa-e már? De hogy a fejedelmi házak élete, a fejedelmi hatalommal s a dinasztikus érdekekkel járó dolgok, akciók és eljárások fölöttébb prózaiak, s éppen a poézis hijával s a próza ridegségével különböznek a felelőtlen polgár független életétől: az nem szorul megvitatásra. Nem feledjük el a világ egyik első hatalma legfőbb emberének azt a kiméletlenségét, amelylyel egy ma már uralkodó fejedelmi sarjadék regényét durva kézzel megtépte, kijelentvén, hogy a birodalomnak nem holdvilágos regény kell, hanem husból és vérből való dinasztia — s egy jó, erős, telteklű és széles csipőjű asszonyt keresett a számára, akinek viruló egészsége magában foglalta egy virágzó dinasztia biztosítékát s aki azóta ezeket a hozzája fűzött reménységeket nemcsak hogy várákózáson felül beváltotta, de éppen most is még további jogos reménységeknek ad biztató táplálékot. A Napoleonok s a Hunyadiak tragédiájának a legfőbb oka a genienek az a tudományosan megállapított fogyatkozása, hogy életképes sarjadékot ritkán tud világra hozni — Mátyás királynak s a nagy Napoleonnak vas volt az akarata és aczél az energiája, de tudvalévő, hogy vannak dolgok, amikhez pusztán akarat, még a legerősebb akarat sem elegendő. Az oldalágak uralkodása már nem az igazi; szomorúan érzi azt a román királyság, amelyben a bójár féltékenység nemzeti dinasztia nem tűr, muszka vérből származó dinasztia az elnyelés veszedelme volna; fogott hát magának királyul egy Hohenzollern herceget és királynőül egy szász hercegnéasszonyt. De jaj, a Hohenzollern nagyon nemes férfi, csupa komolyság és csupa lovagiaság, kitűnően ír és még kitűnőbben billiárdoz — a szász hercegnő ideálja a nőiességnak, csupa szelidség és csupa rajongás, kitűnően költ, de csak verseket és novellákat, s gyermeket a fejedelmek istene nem adott nekik. Szerencsére volt a királynak egy derék unokaöccse; ezt adoptálta trónörökösül s miután egy szerelmi skandalumból kiszabadította, összeházasította egy derék szőke hercegnővel. Meg vagyok győződve, — s önök a czimlapunkra nyomott arczképéről is látják, — hogy ő fensége a legbájosabb, a legköltőibb s a legszemérmesebb asszonyi jelensége ez erkölcstelen világnak, s bizonyára elfutotta a harag s a szemérem pirja, mikor egész Európa feszült figyelemmel nézett a hálózobájára felé, vajjon a daliás trónörökös rendelkezik-e azokkal a képességekkel, amik nélkül dinasztia nem lehet megalapítani?

A várákozás nem volt meddő, s az a gyönyörű, egészséges bamba kis baba, aki ott bámészkodik a hercegnéasszony ölében, kezessége annak, hogy Románia három emberöltőn át nem lesz királytalan. Éppig nem csalatkoztak Kóburg Ferdinándban, akit Stambulov külö-

nös gonddal választott ki *tenyészkirály*ul. Nagyorru ember, lomha és sokat ülő, nem nagyon genialis, de nagyon önző: az ilyen embereknek sok gyerekük szokott lenni. A Bourbon amugy is termékeny fajta, s a rokon Orléans is, jó lesz őket összeházasítani — a számítás itt sem csalt, és a kitűzött határidőre megszületett a kis Borics; az ő pendelyes személyében kondenzálódik a Kóburgok igénye Bolgárországra, s mialatt dühösen döngeti a dajkája pruszlikos kebelét, önérzetesen gügyögi babanyelven a rokon őse jelszavát: *l'état c'est moi!*

Egyiptomban egy Teréziánusot most végzett fiatal ember él — abban a korban, amelyben az embert harminczéves asszonyok szeretik, de ő negyvenévesekbe szerelmes, — és az angol elnyomás, a francia aspirációk és a török igények közt kormányozza át az ő kis hajóját. Ez a fiatal ember, Abbas khedive, Egyiptomnak, Angliának, Frankhonnak és Törökországnak a sorsa. Feljebb, túl a Gibraltáron, egy szőke fűrtű, vézna kis fiu játszik katonásdit: ez a kis fiu Alfonzo király, a spanyol nemzet sorsa. Ugorva egyet északnak, egy serdülő kis leány veszekszik az ő angol governesszével: ez a bakfis Vilhelmina királyné, a hollandok sorsa. Keletebbre, Gráciban, a Leech-Gasse egyik villájában egy polgárányától származott kis fiu játszsza a karikásdit — őrá csak a forradalom számít Bolgárországban, de ha kitör, ez a kis fiu, Hartenau Arzen gróf belejátszik Bolgárország sorsába. Addig az a csecsemő, Borics herceg, a bolgárok sorsa. Szerbiában pedig, istentől és emberektől, apjától és anyjától, az egész világtól elhagyatva, egymást maró pártok között, szuronyok alatt és bombák fölött egy rövidlátó kamaszpihéjű gyerekmber fizetgeti az ő sovány kis cziwillistájából a kedves papája adóságait, mialatt a népének ebédre hívott képviselői zsebre vágják a konak megmaradt aranykanalait. Minden országnak olyan a sorsa, amelyet megérdemel, — s ez az ügyefogyott szegény fiu nagyon beillik Szerbia sorsának.

*

Gyerek-világ, gyerekes világ, melynek a sorsa gyerekeken és gyerekségeken fordul meg! Mialatt ezeket írom, zeneszó csap föl hozzám az utcáról, s az ablakba könyökölve, előbb egy csomó cigánykereket vető utcai suhancot látok, majd egy nagyszakállu embert, aki rémitő komolyan emelget egy cifragombos pálcát; mögötte egy csomó ember tüdeje szakadtából fujja a réztrombitát, s a sorukban egy ennivaló kis ponniló czepekedik egy rettentő nagy számárbőr-dobbal. Utánuk pedig végtelen sorban egy csomó kékruhás ember emelgeti taktusra a lábát — csupa felnőtt ember, akinek az a legfőbb igyekvése, hogy az isten szerelmére mind egyformán lépjen. Mellettük gyalogol egy másik felnőtt ember; egy darab vas van kezében, és furcsa mozdulatokkal köszönt vele egy harmadik felnőtt embert, aki ott lovagol velük szemben, s az a legfőbb büszkesége, hogy a kabátján aranyból van a gallér, ezüst rajta a csillag, s a nadrágja varrásán két ujnyi széles veres posztó fut végig. Felnőtt emberek, akiknek az élete abban telik el, hogy rézgombokat fényesítsenek,

egyformán lépjenek, s nevetséges mozdulatokkal fáradjanak égető napfényben!... Ó mily gyerekes dolog — s istenem, ez a legkomolyabb dolog a világon!

Ignotus.

Fénytorony.

*Viharos óceánok közepén
Áll rendületlen, büszkén, egyediül.
Talapján a tengerfenéki rém,
Fején a terhes, éji felleg ül.
Alatta zúg, morog az óceán,
Fölötte a villámok hona van —
Ugy ragyog át a zordon éjszakán
Hatalmasan és diadalmasan.*

*Halálra fáradt, csüggedt szárnyakon
Tör a toronynak egy madárcsapat.
A fény sugarát követik ők vakon,
Mely elrabolta nyugodalmukat.
A fényhez őket tilkos bűv-erő
Ragadja ellenállhatatlanul,
S amelyik feljut — az a vakmerő
Bezúzott fővel a habokba hull....*

Martos Ferencz.

Humoros históriák.

Írta: KOZMA ANDOR.*

I.

A Saristányi groom.

Abossy Ervin cs. és k. kamarás ur ő méltósága és méltóságos családja Sárosvármegyéből való, budapesti lakása pedig a mi utcánkat keresztező utcában van. A méltóságos család összesen három tagból áll: a méltóságos urból, a méltóságos asszonyból, meg a méltóságos kisasszonykából.

A méltóságos kisasszonykának természetesen Edith a neve. Különben 11 esztendő, pompás, erős viruló kis baba. Olyan az arcza mint a pufók felvidéki tót alma, s vállát verdeső szőke haja olyan mint a selyemből való len. Roppant gondosan, előkelően és angolosan öltöztetik az aranyos babyt. Ha azonban kis tarka pruszlikot, meg piros karton szoknyát adnának rá, minden drótos elérzékenyednék a láttára, mert valamennyi a maga otthon hagyott kis cselédjeire gondolna.

Ő méltóságáék, a kamarásék, a legtávolabbról sem vagyonosak, mindazonáltal igen urasak. Szinte azt mondhatnám: iszonyu urasak, örülten urasak. De nem mondom, mert a felvidéki emberek meg azzal vágnának vissza, hogy áki nem felsőmágyársági, az nem érti mi urás, mi nem urás.

Tehát ő méltóságáék igen urasan nevelik Edithet. Elvben angol misset tartanak mellette, aki azonban tényleg soha sem jöhet át a kontinensre, mert véletlenül min-

* Kitűnő munkatársunktól, kinek aranyos humorában évek sora óta gyönyörködnek olvasóink, »Humoros históriák« czimvel egy novella-kötetet ad ki az Athenaeum »Olvasótára«-ban. Ebből való az itt közölt két bájos apróság.
Szerk.

dig éppen az indulás előtt tartja vissza vagy betegség, vagy öröklés, vagy egyéb közbejött akadály a doveri kikötőben. Ilyen körülmények közt Edithet egyelőre és ideiglenesen, már három év óta, a legközelebbi leányiskolába járatták.

Kezdetben Edithet mindig a Hanka kísérte az iskolába s az futott el délben érte. Hanka titulusa ő méltóságainál kulcsárné; nálunk azonban az ilyen jó tót cselédet, aki három helyett dolgozik, hat helyett alázatoskodik s csak egy fél helyett eszik, mindenesnek hívják.

Hanka úgy negyven éves lehet s annak idején — rá lévén minden házi teendő bizva — Edithet is ő szoptatta. Ennélfogva őt Edith tegezi, ő pedig Edithtel úgy beszél, hogy méltóságos kisasszonká, kezét csókolom.

Ő méltóságaik azonban érezték, hogy leányuk születési rangjához nem méltó a Hanka kíséretése. Elhatározták tehát, hogy fogadnak még egy cselédet. Persze férfi cselédet, inast, mert az uras. Még pedig groomot, azaz olyan kis lovászgyerek-félét, aki, ha esetleg Edithnek volna két kis pónny lova, az egyiken követhetné kilovagló kisasszonyát. Egyelőre ló nem lévén, a groom gyalog fogja Edithet követni az iskolába, onnan haza s fekete viaszos vászonba csomagolva fogja kisasszonya után vinni annak könyveit.

Hankának még élt odahaza Saristyanban az a fia, akit a méltóságos kisasszonká javára annak idején lemondattak az anyatejéről. Intézkedtek, hogy ez most jöjjön el groomnak. Küldtek neki egy harmadik osztályú zónajegyet, Kassától Budapestig szólót. Kassáig Saristyanból az üveges tótokkal ballagott le a klapcze gyalog, alig négy nap alatt. Budapesten az állomásnál Hanka várta. Nem látták egymást már sok esztendő óta, de az anyja hangos *Styefkó! Styefkó!* kiabálására kivált a tömegből egy kis elsoványodott, de hunczut, nevető pofájú, helyes tótgyerek.

Mindjárt az első este rémülve vette észre Hanka, hogy Styefkó igen sokat eszik. Ha ezt a méltóságáék megtudják, még visszaküldik Styefkót Saristyanba — gyalog. Hanka tehát rezignálva nézett a jövőbe: ezentúl a konyhán csak a klapcze fog igazán enni; ő maga majd csak e nélkül is ellesz valahogy.

Styefkó hamarosan ki is hizott. Ez nem volt kizárólag a cs. és k. kamarási koszt s az anyai önfeláldozás érdeme. Ehhez hozzá járultunk mi, a környékbeliek is. Styefkó tudniillik, mert sárga zsinóros, fényes pitykés sötétkék libériájában igen jól festett s mert mulatságos, hunczut ficzkó volt, az egész környék kedvenczvé lett. Mindenkinék köszönt, mindenkivel megismerkedett s mindenkitől minduntalan kapott valamit. Az uraktól hatosokat és krajczárokat, a cselédektől krumplit, ételmaradékot, kifőtt zöldséget és kenyeret. Ráfért a közadakozás, mert évi bére mindössze tíz forintig rugott, feltéve, hogy az év folyamán nem tör el semmit.

Styefkó kitünően fogta fel a kötelességeit. Az ember a legnagyobb bánatában is elmosolyodott, mikor megpillantotta a méltóságos babyt, két lépéssel nyomában pedig a saristyáni libériás groomot, aki a könyveket vitte. Az iskola lépcsőházához érve, a groom futva elébe került kisasszonyának, lekapta sipkáját, alázatosan ajtót nyitott s meghajlással nyújtotta át a könyvcsomagot. Amint azonban Edith eltűnt az iskolalépcsőn, a groomból egyszerre csak pusztán Styefkó lett, aki bolondos bakugrásokkal rohant ki az utcára, sipkáját a levegőbe dobálta s nevetgélve barátkozott az egész világgal.

Nemsokára az egész környék nagy örömmel kezdte észrevenni, hogy a saristyáni groom egészen átalakítja a méltóságos babyt is. Ő méltóságáék a cs. és k. kamarásék — ha szintén észrevették volna a dolgot — busan azt mondták volna, hogy elrontja.

Szerencsére ő méltóságaik nem vettek észre semmit. Volt a két gyereknek ravasz, óvatos tót esze! Otthon a méltóságos kisasszonká úgy parancsolgatott a groomnak s úgy lenézte azt, amint illik. A groom pedig olyan előzékeny és szolgai volt, amint illik. Ő méltóságaik annyira meg voltak vele elégedve, hogy nemcsak ismerőseikkel, hanem még önmagukkal is elhitették, hogy csak azért nem fogadnak egyelőre szerecsen groomot, mert sajnálnák ezt a buzgó és törekvő gyermeket kenyerétől megfosztani. A méltóságos asszony e mellett azzal a gondolattal is foglalkozott, hogy Styefkót esetleg egy-egy jour fix tartamára be is lehetne feketére festeni. Mert hiába, a fekete groom a valóban uras.

A groom és kisasszonya az iskolába mindig az előkelő, uras szabályok szerint indult meg. Némán, mereven, egymástól két lépés távolságot tartva, haladtak egészen ő méltóságaik utcájának sarkáig. Amint azonban befordultak a mi utcánkba, harsányan elkaczagták magukat s kezdődött a bolondos, gyerekes, ártatlan hanczurozás és folyt az iskola kapujáig.

Groom és kisasszony a sarkon innen már nem létezett. A fiu már csak Styefkó volt, aki a leánykát visszategelte s úgy szölitotta, hogy Didka.

Didka elkezdett futni. Styefkó utána dobta a könyves csomagot. Didka lebukott, hogy el ne találja s a csomag lesodorta a kalapját. Erre megharagudott s feltevéen kalapját duzzogó arczczal ment tovább. Styefkó megszeppent, melléje osont és kérlelte. Didka úgy tett, mintha rá sem hallgatna, aztán hirtelen letaszította Styefkót a járdáról s csinje felett kaczagva elfutott. Styefkó üldözőbe vette s mikor elérte, nagy nevetések közt verekedtek egyet. Didka volt az erősebb, de ezzel nem élt vissza. Mikor már jól ellátta Styefkót, szépen karon fogta s úgy ment vele az iskoláig. Közben felmondta neki a leczkéjét és megígértette vele, hogy, ha érte jön délben, szerez az ő számára valahol sült almát, krumpliczukrot, vagy pattogatott kukoriczát.

Az iskola kapujában Styefkó még egy ideig elenyelgett Didka kis barátnéival, iskola után pedig néha Didkával együtt előbb ezek közül kísért haza egy-kettőt. Csak azután siettek lóhalálában Styefkó és Didka abba a méltóságos otthonba, a hol az egyiknek megint a groom, a másiknak megint a kisasszony unalmas szerepét kellett átvenni.

Egy katonabanda azonban mindent elrontott.

Az a katonabanda volt ez, mely egy szép őszi napon a mi utcánkon épp akkor csengett-bongott végig, mikor Styefkó Didkát az iskolába kísérte.

Styefkó és Didka örült örömmel rohantak a banda után s szépen összekapaszkodva s elszántan lökdösődve, a banda uszályát képező gyermekhadoszlop élére nyomultak fel.

És mentek és mentek a bandával tovább és tovább, utcáról utcára.

A banda huzott egy magyar nótát, a mire Styefkó tudott egy tót szöveget. Didka is rögtön eltanulta s dalolták széles kedvvel, hogy:

*Hej, buj mladi pan,
Gye szí dali tulipán
Cso szom in ja dala?*

Masirozva értek így el a lánczhidig. Azt is megtudták addig, hogy ma valami gyönyörűséges katonai parádé lesz a vérmezőn. Azt nekik meg kell nézni! Styefkónak mindig volt, most is volt néhány hatosa. Lánczhidra, alagutra tellett. S végtelen boldogságukra, csakugyan színről-szinre végig nézték a gyönyörűséges katonai parádét.

Mikor aztán a fényes látványnak dél felé vége volt, rémülten jutott eszükbe, hogy hát az iskola?

Mi lesz most már ebből?

Hát bizony az lett, hogy a mire haza értek, Hanka már agyonsírva, magából kikelve a kapuban leste őket. Minden további bevezetés nélkül neki esett Styefkó két fülének s csak azután magyarázta meg, hogy az iskolából egy tanítónő volt itt tudakozódni, hogy nagyon beteg-e a méltóságos kisasszonka, mivel hát ma nem jött iskolába. Azóta a méltóságáék mindenfelé kétségbeesetten keresik elveszett gyermeküket.

Felhasználva az időt, míg a méltóságáék haza jönnek, Hanka a konyhában sietve és sok püfölés közt huzta le Styefkóról a diszes groom libériát s ráadta azt a darócós tót gyerekruhát, amelyben Styefkó hónapokkal ezelőtt ide jött. Didka zokogva rohant ki a konyhába s Hanka nagy botránykozása és ellenzése dacára összevissza ölelte és csókolta a szintén pityergő totocskát. Aztán Hanka néhány bucsu-ütleggel kilóditotta Styefkót a házból, megparancsolva neki, hogy menjen ki a vasuti állomásra s várja be őt ott.

A ci-devant saristyáni groom ott sirdogált délutánig az állomáson. Aztán oda ért az anyja, vett neki egy harmadik osztályú zónajegyet Kassáig s felültette őt a vasutra azzal a keserű szemrehányással, hogy igen nagy szégyent hozott az ő fejére.

Styefkót nem sajnálom annyira. Ő, visszaérve Saristyánba, futkoshat az erdőben, a mezőkön, a patakok partján s kergetőzhet, bomolhat a falubeli gyermekekkel.

Hanem szegény kis Didkáért igen fáj a szívem. Mert azt beadták a sacré coeur zárdába, ahol úgy nevelik, amint egy Abossy Edithet, egy méltóságos kisasszonyt — nevelni illik.

II.

Black.

Telivér nagyvárosi ember létemre a sors egy kis városba vetett. Életemből egy lustrum földszintes házban tellett el. Elvezni akartam, ami a kisvárosi élet egyik legjava s — vadászemberré lettem.

Persze, az ad hoc vadász nem valami kitiű vadász.

Mikor már volt zergeszakállas kalapom, kamáslim, puskám, tarisznyám, sőt már néhány nyulra is ráhibáztam, egy vizsla képezte vágyaim netovábbját.

Egyszer egy fiatal, falusi gentry szép, sötétbarna vizslával rontott be az irodámba. A vizsla, amint gazdájának kezet nyújtottam, vidám rokonszenvvel s urát megelőzve, kapta fel jobbik első lábát s hirtelen kitért tenyerembe csapott vele.

— Ez a vizsla igazán kedves, gratulálok hozzá, szóltam a fiatal gentrynek.

— Black, ferfluckter Kerl! — rivalt rá az ifju a barátságos cibre, szigorúan oldalba rugva őt.

— Mért bántod szegényt? Hisz ő oly kedélyes.

— Pajtás, kutyával ebül kell bánni.

— Ilyen jó kutyával is?

— Ilyennel is, ámbár ez igazán nagyon jó kutya.

— Azt mindjárt láttam. Jó szemem van az ilyesmire. Tudod... én... vadászember vagyok.

— Vadászember? Okosan. Ez meg olyan vadász-kutya, pajtás, hogy nincs párja Abauj-Tornában.

— Hej, ha nekem ilyen kutyám lenne!

— No, ha annyira tetszik neked Black, hát én neked adom. Vedd és vidd haza.

Azt hittem, a mennyország szakadt rám. Boldogságban usztam, nem győztem köszönni az ifju gentry nagylelkűségét.

Rögtön üzentem haza, hogy egy személylyel többre főzzenek s jó húseleket, mert ezentul Blackkal többen leszünk. Délben megindultam Blackkal haza felé. Még nem

ismert el gazdájának s azért zsinórt kötöttem a nyakára s úgy vonszoltam haza. Black farkát hátulsó lábai közé helyezte, elterpeszkedett, leguggolt és nyaffogva szánkózott mögöttem.

Feleségem az ablakon várt ránk s kijött a kapuba Black csodájára.

Büszkén mutattam be neki az én kutyámat, melynek nyakáról a kapun belül leoldtam a zsinórt. Erezvén, hogy Black még nyugtalan nálunk, a fülét fogtam s úgy kiabáltam a szakácsnéra, hogy tálaljon Blacknek. Az egész ház Black körül sürgött-forgott, buzgólkodott. Mikor megérkezett a Blacknek szánt húsos tál, eleresztettem a vizsla füleit.

Ebben a perczben egy üveges tót kinyitotta a kaput, — Black neki ugrott, feldöntötte a tótot, minden üvegestől — és eltűnt.

A tótnak kártérítést adtunk, Black után szaladtunk, fellármáztuk a várost, a kapitányságot, kurrentáltattuk a sötét barna »nemes fajvizslát«, mely »Black névre hallgat«, fejedelmi jutalmakat ígértünk a becsületes megtalálónak, da mind hiába. Negyednapon Abauj-Tornából a fiatal gentrytől sürgőnyt kaptam, hogy menjek Blackért, mert az otthon van.

Nem mehettem, de küldtem magam helyett egy ismert kutyászt, — s az Blacket tetemes költséggel meg hozta.

Ez a nagy kutyász kettőt mondott nekem. Egyik az volt, hogy jó vizslát még soha senki sem ajándékozott el. A másik, hogy ha Blacket itt akarom tartani magamnál, verjem jól meg.

Az első, elvi kijelentésre azt mondtam, hogy nincs szabály kivétel nélkül. A másik véleményt nehéz szívvel magamévá tettem s elkezdtem Blacket egy esernyő-nyéllel ütögetni. A nagy kutyász beleavatkozott, azt állítván, hogy nem értek a dologhoz. No, hanem ő értett, az tagadhatatlan. Nem szerettem volna Black bőrében lenni.

Black a nagy verés után alázatosan behuzódott egy kuczkóba s mi, a szakértő kutyász távozta után, aggódva vizsgáltuk, nincs-e eltörve valamelyik csontja. Feleségem Prisnitz-kötést akart rá alkalmazni s azt kérdezte: nem-e lenne tanácsos szegénykének kamilla-theát főzni?

Annyi bizonyos, hogy Black ezután hú maradt házukhoz. Harmadnapon már vadászni is kijött velem.

Alig léptem vele az utcára, mindjárt büszke voltam rá, hogy Black milyen szenvedélyes vadász. Mert a szemközi kálvinista tornyon varjak ültek s azokra menten addig ugatott, míg fel nem repültek. Azután egy pacsirtát, mely a kocsitton zabszemet keresett, végig hajszolt az egész városon. Futva is alig értem nyomába s csak künn a gőzmalomnál foghattam meg, mikor a pacsirta a kerítésen berepült.

Letérve a tallókra és szántásokra, Black egész tűzzel kezdett keresni. Eszeveszett galoppban szaladt, előbb hosszában, majd meg széltében vagy száz holdat keresztül. Hogy utjába semmi élő állat nem akadt, egy elkészt szitakötőn kívül, arról Black nem tehetett. Azt a szitakötőt azonban némi üldözés után elkapta és összerágta.

En szerencsésebb voltam s fölvertem egy nyulat. Éppen lőni akartam már rá, mikor puskacsövem s a nyul között megjelent Black rohanó alakja. Black tudta, hogy ő nem agár, hanem vizsla s ép azért nem fogta el a nyulat. Hogy vizsla létere mégis mért futott vele versenyt, azt nem tudom. De bizonyos, hogy jobban futott mint a nyul, mert nemsokára ő vezetett. Az álnok nyul ezt észre vévén, jobbra lekanyarodott és eltűnt. Black még futott előre egy jó darabig, aztán megállt. Méltatlankodva fordult vissza s kereste a nyulat. Mert sehol sem látta, visszajött hozzám s okos szeméj kérdőleg szögezte rám. Én persze, vállat vontam.

Később, mialatt ő egy fogoly-csapat meghajtásában és leugatásában fáradt, én tőle teljesen függetlenül lőttem egy süldőt. Mire való a kutya, gondolám, ha nem arra, hogy apportírozzon?

Visszafütyültem tehát Blacket a fogolytól, s megkértem, hogy apportírozza a süldőt.

Black el is ment a zsákmányért, el is hozta, csak ide adni nem akarta semmi áron. Végre is úgy vettem el tőle, mint a fogorvos szokta az odvas fogat. Néhány oldalba rugást e közben megengedtem magamnak Black ellenében. Ő oly becsületérző volt, hogy menten ott hagyott a faképnél s haza iramodott. Mire az elrongyolt süldővel hazaértem, Black már régen otthon volt s panaszkodott rám a feleségemnek.

— Ugy nyöszörög, szegény — mondá szemrehányólag — bizonyosan bántottad.

Kis gyermekeim pedig részvétellel ölelgették s pityergő hangon ismételték: »szedény tisz Blett, apa bántotta.«

Vadászni többé Black nem is jött el velem. Gorombának tartott. Ha puskát pillantott meg a vállamon, oda menekült feleségem és a gyermekek mögé s hátsó lábai közé vágott farkkal keservesen szűkölt.

Otthon mulatságos volt Black. Mindent megevett, amit künn feledtek, még a mazsolás puddingot is. Ha ebédeltünk, ebédlőnk udvarra szolgáló ablakára kívülről első lábaival felkapaszkodott s bekiabált a gyermekeknek. Ezek ilyenkor abba hagyták az evést s ha már ki nem mehettek Blackhez, az üvegen át csókolták.

A szolgabíró Prill nevű vizslája, mely mindent megtett, amit ura parancsolt neki, s mely különben is igen tudós és korrekt kutya volt, a Black-korszak óta egészen kiesett a gyerekek kegyeiből. A gyerekek ugyanis azt mondták, hogy Prill még sem tud olyan szépen benézni az ablakon, mint Black.

Black néhány napra időnként eltűnt ugyan a háztól, de kimulatván magát, mindig ismét visszajött. Valóságos kisvárosi híresség lett belőle. Minden ismerős hozott róla valami hírt. A város minden végén egyszerre látták őt, mint valami Cagliostro-t. A korhely legényemberek néha reggel újságolták nekem, hogy az éjjel Blackkel mulattak a kávéházban. Éjfélkor vetődött be — mondák — Black. Kissé már kapatosnak látszott, mert fél fülét felvágta, a másik fülét meg leeresztette. Megállt a billiárdnál, mintha egy karambol-partnert keresne. Azután udvarolt a pénztáros hölgynek s végig potyázta az összes vendégeket.

Az ilyen lumpolás után reggel Black nyomorultul gyáva volt, mikor hazajöven engem meglátott. El akart sülyedni a földbe s azért lehetőleg leguggolva csuszott és szűkölt lesújtó tekintetem előtt. Amint azonban a házi-asszonyt és gyereknépeit megpillantotta, rögtön ismét hetyke lett és vidám.

Mikor odahagytam a kisvárost, hogy a fővárosba tegyem át lakásomat, Blacket nem hozhattam magammal. Odaajándékoztam tehát egy kocsisnak, azzal a feltétellel, hogy az tartozik Blacket rögtön eladni valakinek, aki meg tudja becsülni ezt a nemes állatot. A kocsis el is adta Blacket a kálvinista püspök leányának, abból indulván ki, hogy az a kisasszonyka úgy sem vadászik. Már pedig Black a vadászaton kívül minden egyébre használható, amit csak egy vizslától elvárnak.

Feleségem azt mondta, hogy Blacknek meg fog utánunk szakadni a szive. Ő már olvasott ilyesmit több hű kutyáról.

En azonban a multkoriban voltam lenn egykori ideiglenes hazámban, s láttam Blacket. A püspök-kisasszonyt kísérte, de úgy meghízott, hogy már alig tudott vánszorogni. Azóta a gutaütéstől félttem.

Annyi bizonyos, hogy nekem sohasem volt jobb vizslám, mint Black.

Ha majd...

Ha majd az első szerelemnek

Poézisét megunja ön,

A nászhetek ha majd lelelné

S a lagunákról visszajön;

Ha majd az önvád lépni fogja

S a fészke unott, szürke lesz:

Szerelmes szivem azt dobogja,

Hogy ön... ön akkor felkeres.

Tudom, hogy örület remélni

Beteges lábba' is ilyet —

De amikor szivünk a régi!

Szeretem önt s ön is szeret.

Avagy szerelmünk mindörökre

Futó egy álom lesz csupán?

Tudom, hogy eljő. Várok önre,

Türelmesen, nap nap után.

Egyszerre itt lesz. Rámhajol majd

S a multak árnya elsuhan,

A két tekintet egybeolvad

S egymást megérti boldogan.

Arany-haja vállamra gördül

Szeméből üdv mosolyg felém —

Nem akarok mást tudni önriől,

Csak azt, hogy most enyém, enyém!

Mig ajkam ajkán fog pihenni,

Hogy vélkezett: nem vádoló,

Ne jusson az eszembe semmi,

Ha ölelem és csókolom.

Ha van bűnére bűnbocsánat,

Ha vétett akkor ellenem,

Mikor szivét eladta másnak —:

Ugy essen bűnbe most velem!

Makai Emil.

Az asszony a biblia szerint az utolsó dolog, amit isten megteremtett. Szombaton este teremthette. Érezni rajta a fáradtságot.

*

Az öreg kor nem viselhető el eszmény vagy bűn nélkül.

*

Ha nekem kellene véleményem mondanom a férfiak és asszonyok közötti erkölcskülönbségről, azt mondanám, hogy a férfiak sokat érnek és az asszonyok még többet.

*

Tíz ezer férfi közt hét-nyolcezer van, aki szereti az asszonyokat, öt-hatszáz, ki szereti az asszonyt és egy, aki csak egy asszonyt szeret.

*

Gyakran kinos a kötelesség teljesítése, de soha sem olyan kinos, mint a nem teljesítése.

Dumas fils.

Tavaszi álom.

Irta: GESTUR PÁLSSON.

I.

Mint rendesen, csak késő tavasszal kezdett kimelegedni az idő.

Husvétkor havas vihar dühöngött, Pongrácz, Szervácz és Bonifácz megint rut időt hozott, végül áldozó csüttörtökön hóföregteteg köszöntött be. Pünkösdkor azonban ebben az esztendőben nem volt hóvihar; mert éppen egy-két nappal pünkösdtől meggyűlt és megcsöndesedett az idő és az ünnepen magán csodaszép volt.

Köröskörül az udvarokban, a füvellőkön zöld foltok kezdtek mutatkozni, és a parasztok a malom alatt azt vitatták, hogy még most sem lehetetlen a jó szénatermés, noha a tavasz nagyon megkésett. Aztán elmentek egy pohár itókára; mert a hajók megérkezének és ők vigadozóan, amint azt bölcs Salamon elrendelte.

De a meleg idő csak néhány napig tartott.

Aztán mindegyre hűvösebb lett és egy este sokan tekintettek föl a község fölött tornyosuló hegyekre: ott fehérő felhők usztak, nagy csöndesen, mintha a tavaszi levegő elbágyasztotta volna őket és most pihennének. Aztán itt-ott összegubanczolódtak, mintha játszanának; de ott, ahol elhúzódtak, úgy, hogy a hegyek láthatóbbá váltak, ott minden hófehér volt alattuk. Aztán le-lecsusztak a szakadékokba, hegyoldalakra és mindenütt fehér, hófehér nyomot hagytak maguk után. A parasztok oda-lenn szomorúan nézték a havas felhők játékát: kevés szénára és sovány marhára gondoltak és aztán eszükbe jutott az asszony és a gyerek, és — ezen az estén egy paraszt sem feküdt le jókedvűen.

Másnap meglehetősen fagyott; a hegyek hófehéren csillogtak a csucstól a lábukig és a füvellők zöld foltjai eltűntek. Minden tavaszi élet meghalt egy éjjel, akárcsak a bölcsőbeli gyermek, akinek sejtelve sincs arról az örömről, melyet születése okoz, sem arról a gyászról, mely halálát követi.

Aztán egy ideig szigorú, keserves hideg időjárás kellemetlenkedett; volt száraz idő viharos északi széllel, s éjjeli fagygyal, nappali borzongással, aztán hóföregteteg, mely rideg szeszélyében nagy földdarabokat befödött hóval, míg néhány birtok fölött kártevés nélkül vonult el.

Azért egészen természetes volt, hogy a holli Bergur, akinek a kertjét és szénás földjét vastag hóval borította be a föregteteg, míg a szomszédjait nem bántotta, azon töprengett, hogy tulajdonképpen milyen érthetetlenül és furcsán kormányozzák ezt a világot, hogy éppen őtet látogatta meg az Isten, aki legszegényebb s akinek legkevesebb szénája van, ellenben az ő két gazdag szomszédját, akiknek elég a szénájuk, mintha észre sem venné. Aztán egyre enyhült az idő és egy napon, késő júniusban, a stadhuri plébánián nagy volt a mozgalom.

Megérkezett utazásából Sveinsson Bjarni, a papjelölt, Björgnek, az esperes egyetlen gyermekének a vőlegénye, viharvertten és napsütötten.

Sir Thordhur, az esperes, az udvaron fogadta, fekete kabátjában, amelyet különben csak akkor huzott föl, ha otthon az anyaközség templomában mondott misét; mert a filiálisok temploma számára jó volt a régi kabát is.

Azután elküldtek Björg legjobb barátnőjéért, egy kerületi előljáró özvegyéért, aki Stadhur mellett lakott, hadd örvendezzek az is, hogy Bjarni sok vesződség után szerencsésen hazaérkezett.

De az még nem volt minden, amit Sir Thordhur tett, hogy Sveinssons Bjarninak és leányának még kellemesebbé tegye a napját.

Junius elejétől lemondott a lelkészségről és esperességről. Aztán összehívta a plébániában a községi gyűlést, melynek kebeléből követet küldtek nagy gyorsan a püspökhöz azzal a forró kérelemmel, intézkedjék úgy, hogy Bjarni legyen a stadhuri papválasztás három jelöltjének egyike.

A községben ugyan egyetlen élő lélek sem látta Bjarnit, nehogy közelebbről ismerte volna; Björg Reykjavíkban lett a mátkája, mikor a leányiskolában volt. Az öreg daluri Thorgrimur, községi elnök és gazdag paraszt a gyűlésben, világosan ki is jelentette, hogy sem ő, sem más nem ismeri ezt a fiatal jelöltet; de nagy igazságtalanság lenne, ha valaki a községben megtagadná az ő szeretett esperesük kérelmét, amely talán az utolsó, kivált mikor az nem több, mint hogy a nevüket egy, a püspökhöz küldendő darab papirosra írják.

Mindenki így gondolkozott, a viki Ingvárt, az ási sir Thorvald bátyját kivéve, mely utóbbi szintén pályázott a stadhuri állásra. Ingvar megmondotta az esperesnek szemtől szembe, hogy nem választhat olyan lelkiatyát, akit senki sem ismer, akárkinek az ija fia legyen. De csak kevesen csatlakoztak hozzá s vonakodtak aláírni a püspökhöz küldendő feliratot. És a községben nagyon szapulták is Ingvar eljárását. Mindenki azt mondotta, milyen csuf dolog lett volna, ha a tisztelt és szeretett esperest megbántották volna csupa haszonlesésből; mert Ingvárt szakis az vezette, hogy az ő testvére kapja meg az állást.

Nehéz megmondani, a püspökhöz intézett kérvény vagy Bjarni szellemi képessége okozta-e, hogy a két pályázó közül ama három közé jutott, kik közül a stadhuri egyház tagjainak választaniok kellett.

Voltak, akik azt állították, hogy nem kis hatással volt a püspökre az a hír is, mely szájról-szájra járt a püspökségben, hogy a stadhuri egyház községei kilépnek az egyház közösségéből és Bjarnit lelkészükké választják, ha nem teszik lehetővé nekik, hogy őt megválaszthassák. A stadhuri egyházban erről persze édes keveset tudtak, s mikor később itt is megneszelték, általában azt rebégették, hogy az öreg esperes terjesztette azt és juttatta el barátjai és ismerősei révén a fővárosba.

De akárhogy volt is, Bjarni az esperesnek levelet hozott a püspöktől, melyben ez fölhatalmazta őt, hogy a stadhuri lelkészválasztásra összehívja a gyűlést; és mikor az esperes látta, hogy jövődöbeli veje a három jelölt közt van, arca csodálatosan földerült: nem kételkedett többé abban, kit választanak meg.

Az esperes öröme csakhamar kiszállt a szobából. Az ő öröme az összes házbéliek öröme volt; mert Björgöt, aki a mióta anyja meghalt, a háztartást vezette, mindenki szerette.

A cselédleányok ifju gazdasszonyuk kedvéért örvendeztek és az éléskamrától a konyháig csak arról suttogtak, milyen szép ember Bjarni és hír szerint, milyen szíves a leányokkal szemben. A szolgák minduntalan kerestek valami dolgot az ablakok körül, hogy bekukkanthassanak az esperes szobájába és lássanak valamit a szép vőlegényből.

A stadhuri paplakban pedig ott ült a háziur nagy jókedvűen.

Az öreg esperes, ha mivelt emberrel beszélt, csodálatos ügyesen komoly tárgyakra tudta vinni a társalgást, legszívesebben olyanokra, melyekkel kiismeri az illető jellemét és gondolatvilágát, ha nem ismerte korábból. Mikor végzett a fővárosi újságokkal, föl és alá kezdett járkálni a szobában, és arról beszélt, hogy a tavasz nagy része milyen hideg volt és hogy milyen rideg és egyhangú az élet a vidéken. Azt mondta, úgy tetszik neki, hogy az idő és a klíma az egész népre rányomja jeges bélyegét, nehéz-

kessé teszi, mint valami tuskót, elveszi energiáját és a szegénységet elválaszthatatlanul a nyakába köti.

Ebből nagyon hosszas vita származott. Bjarni nem osztotta jövődöbeli íjének abban a nézetében, hogy a klíma lenne az oka az emberek nehézkességének és energiátlanságának. Azt mondta, mindennek az emberek örökös és mindennel való elégtelensége és az az oka, hogy a művelődés és kultúra itt csak félig-meddig terjedt el. Az emberek eltanulták a külföldiektől a nagy igényeket, de nem azt, hogyan kell vagyont szerezni és az ország keresetforrásait úgy szaporítani, hogy az igényeket kielégíthesse.

— Ezt nem is fogja soha megtehetni, — mondotta az öreg esperes és a fejét rázta. A mi országunk annyira különbözik más országoktól, hogy a mi kultúránknak is nagyon különböznie kell más országokétól, ha azt akarjuk, hogy az egész nép elsajátíthassa.

— Magam is csaknem attól tartok; és azért azt hiszem, sokkal jobb orvosság lenne az, ha megkísértenék, hogy az embereket elégtelbökké tegyék, a helyett, hogy folyton azt prédikálják nekik, hogy itt megszámlálhatatlan sokaságu segélyforrás van, de a rossz politikai viszonyok megakadályozzák a kihasználásukat.

— Csakhogy könnyebb elvenni az emberek megelégedését, mint visszaadni azt.

— Az meglehet; de, azt hiszem, van segítség. Ha lenne elég emberünk, akik megértetnék a néppel azt az egyszerű igazságot, hogy a kötelességérzet az, melyre a kereszténység mindazt fölépíti, a mi az életben jó, hogy az minden állásban és helyzetben az első erény, és ha az emberek a kötelességérzetet komolyan vennék, meg vagyok győződve, hogy itt nagyobb lenne a megelégedés, mint most. Bizonyos vagyok abban, hogy az ilyen beszédnek lenne gyümölcse; mert minden ember legbensőbb világában él az Isten képe még, és az első sorban a kötelességérzetre int.

— Ugy van, — ez nagyon jó gondolat lehet. De nézzed csak meg azt a Mynster-féle képet ott a falon. Björgünk folyton tisztogatja, s évek óta azon van, hogy megint fényessé tegye, de a kép, amint látod, el van tisztességesen rongva. Ezt a por és a szoba nedvessége okozta. Mondom neked, lelkemre, hogy Isten képének sok emberben nincs Björgje, aki tisztogatná, pedig annak sokkal nagyobb porban és nedvességben kell élnie, mint a milyen itt a szobában van. Hidd el, az Isten képének nagyon nehéz felülemelkednie, ha a kor porral terheli meg és az élet nedvességgel sulyosítja meg. — De forduljunk most az asszonyokhoz. Hiszen még alig mutattalak be a volt kerületi előljárónk özvegyének. Hivatalnokleány, amint tudod, sokáig élt Kopenhágában és ott sok nem éppen istenes nézetet sajátított el, amit nem is titkol. Ő is volt Reykjavíkban; de most itt lakik a szomszéd udvarházban és azzal szórakozik, hogy házi állataival jól bánik, német és angol könyveket olvas, — mindenféle könyvet, még filozófust is. De szerencsére nem én vagyok a gyóntatója; mert neki különben sincs gyóntatója, — mondotta az esperes mosolyogva.

A kerületi előljáró özvegye azt mondta, nagyon örvend, hogy megismerkedhetik barátnője leendő férjével, és mosolyogva hozzá tette, annak is örvendez, hogy a kötelességérzetről hallotta beszélni, mert a papoknak most alig van egyébre idejük, mint hogy a dogmatikán vitakozzanak.

Ezután az espereshez fordult és így szólt:

— De miért nem beszél arról, melyik erényt tartja ön a legmagasztosabbnak az életben? Ön a jelölt ur fejtegetéseit, a kötelességérzetről, meglehetősen részvétlenül hallgatta.

— Ezt ugyan nem tettem, de nem titkolom el, — mondotta az esperes meglehetősen komolyan, — hogy én arról győződtem meg, és minél tovább élek, annál mélyebbek a meggyőződésem, hogy minden kereszténynek első kötelességét ebben a két szóban lehet kifejezni: Bocsáss meg! Hosszu életem minden tapasztalatának gyümölcseit egybefoglalja ez a két szó: Bocsáss meg! A bocsánat az életben a legáldásosabb erény, mert magunknak és másoknak egyaránt békét és elégteliséget hoz.

— Ha nekem kellene arra felelnem, melyik erényt tartom a legáldásosabbnak, — mondotta az előljáróné félig mosolyogva, — ezt felelném: ne szeressünk soha semmit. Akkor békében élünk magunkkal és másokkal, akár csak az esperes ur bocsáss meg tana révén, és így könnyebb megfogadni a jelölt ur törvényét a kötelességérzetről. Mindenki nevetett kissé Anna asszony élczen, akit Björg most arra kért, hogy énekeljen valamit. Anna asszony levette a falról Björg gitárját, azután játszani és énekelni kezdett.

Szép asszony volt; noha már a harmincz körül járt, csodálatosan fiatalnak látszott. Björg és Anna asszony nagyon különböztek egymástól. Anna középmagas termetű volt, meglehetősen telt idomu, sötét haja, barna szeme és halvány arcbőre volt, és minden mozdulata kedves és lágy volt. Björgnek szőke haja, kék szeme, magas és sovány termete volt, s bár mozdulatai félszegek és lassuk voltak, még is nagyon jó hatást tett az emberre; mert a szeme tekintete és egész viselkedése barátságos és nyílt volt.

Anna asszonynak tiszta és szép hangja volt; mikor néhány melodiát énekelt, abbahagyta az éneket és úgy játszott tovább, a gitárra hajtva a fejét.

Bjarninak nagyon tetszett az ének és zene. Ilyen jól még nem hallott gitáron játszani. A kis, hófehér és lágyan formált ujjak gyorsan mozgogtak a hurokon, oly gyorsan, mint ahogy a villám cikázik és csodálatos, fájdalommal és vágygyal tele varázshangokat csaltak elő, melyek összekeveredtek, aztán valami harmonikus hatalom folytán rendbe szedődtek és elszakíthatatlan körre formálódtak, mely mindegyre nagyobb és nagyobb lett és végtelen gyász kitérőeként az égnek szállott.

Anna asszony visszalépett a támlásszékekbe, mely az ablaknál volt, kitekintett és hosszú, sötét pillái félig befödtek a szemét.

Bjarni nem tudta levenni róla a szemét. Nézte a kis ujjakat, a fehér és lágy kart, melyen az ujjas kissé felgyűrődött, a lábat, mely a zsámolyor nyugodott és a szoknya alul előkukkant.

Aztán hirtelen abbahagyta Anna asszony a játékot, fölkel, a gitárt letette és megkérte az esperest, hogy nyergeltesse meg paripáját, a Gránit; maga is kiment, hogy lássa, hogyan nyergelik a lovat; aztán felhuzta lovaglóruháját és felült a lóra. És Gráni elügetett vele a füvellőkön keresztül az országútra, mely Grundra, Anna asszony birtokára vitt.

Mindez oly gyorsan lefolyt és Bjarni gondolatai úgy tele voltak gitár-játékkal, hogy mintha valami álomban járna, míg Anna asszony lovas alakja az uton látható volt.

— Szép és tehetséges ez az Anna, — mondotta az esperes. Tetszett neked a játéka?

— Rendkívül.

— Nekem úgy tetszik, mintha a játéka valami fájdalmas izgatottság reszketne mindig át. Ő egészen más-milyen, mint a többi ember. De mulattató és olvasott személy. Azután az esperes Bjarnit hálószobájába vezette és jó éjszakát kívánt neki.

Bjarni lefeküdt, de hajnalig nem tudott elaludni, noha fáradt volt az uttól. Folyton arra gondolt, azon járt az esze, amit ma este látott.

Es mikor végül elaludt, nem a menyasszonyáról álmodott, hanem a grundí kerületi előjáró özvegyéről.

II.

Anna asszony ugyszólván egy lélekzetre lovagolt haza Grundra. Az út sem volt hosszabb lóháton negyedóránál.

Mikor hazaért, néhány szolgálja az udvarban állott. Mindegyik levette a kalapját és a felügyelő azonnal kiugrott a csoportból, hogy, amint az urnő leszáll a lóról, Gránit lenyergelje.

Anna asszony bement a házba és egy tál tejjel tért vissza; Gráni azonnal hozzája futott, száját a tejes tálba dugta és fenéig kiitta. Aztán hirtelen fölkapta a fejét a magasba, úgy hogy a tejsöppek minden irányban szerte-föcscentek és egy darabig Anna asszonyon nyugtatta a szemét. Az özvegy arcát a ló homlokára tette, néhány-szor megsimogatta az állat fejét és aztán az udvar füves széléhez vezette; ott elbucsuzott tőle.

Kérdezősködött a felügyelőtől a gazdaságról, azt mondta, küldje aludni az embereket, és maga is hálósobájába, egy kis, de nagyon csinos szobába ment, mely az udvarra nézett.

Lebocsátotta az ablakredőt és vetkezni kezdett, de félig se végzett ezzel, mikor abbahagyta, leült egy székre az éjjeli asztalka mellé, arcát kezére támasztotta és maga elé bámult.

Aztán kis idő múlva fölkel és folytatta a vetkezést. Mikor azonban az ágyban feküdt, sokáig nem tudott elaludni. Kezébe vette Hallgrimson Jónás költeményeit, — mindig ott volt a könyv az éjjeli asztalkán, — elolvasott egy csomó költeményt, mignem lágy és meleg nyugalom borult gondolataira és végül, kezében a könyvvel, elszunnyadt.

Stadhurban a papválasztás előtt való napokban sok dolog akadt.

A legtöbb paraszt beállított a paplakba, hogy az esperes jövődöbeli vejét és az egyház leendő papját lássa. Reggeltől estig tele volt vendéggel a ház. Az öreg esperes általában híres volt vendégszeretetéről; de ezen a napon felülmulta magamagát. Kórán fölkel és egyre azon törte magát, hogy hivei a lehető legjobban legyenek megvendégelve.

Éppen így tett Bjorg is; reggeltől estig sürgölődött háziasszonyi tisztében.

Anna asszonyt, barátnőjét, gyakran áthivatta Stadhurbá s arra kérte, töltsen ott lehetőleg az egész napot, hogy vőlegénye ne unatkozzék. Nagyon rosszul esett volna neki, ha Bjarni az első napokban kényelmetlenül érezte volna magát Stadhurban.

De nem is hiányzott sok abból, hogy Bjarni unatkozzék. Az esperes bemutatta neki valamennyi hívét s azok úgy bámultak rája, mint a borju az új kapura, anélkül, hogy egy szót is szólnának hozzá; ha ki is nyitották a szájukat, kivétel nélkül az esperessel beszéltek.

Björg látta, mi történik a vőlegénye szívében és ügyesen úgy intézte a dolgot, hogy Bjarni és Anna viszávonulhattak.

Bementek Bjarni szobájába és mindenféléről csevegtek, legszívesebben zenéről és költészetéről. A csevegés mindig azzal végződött, hogy Anna a gitáron játszani kezdett; Bjarni, aki szépen énekelt, kísérté énekszóval.

Közben sétálni mentek, legszívesebben a Stadhar-magaslatok lejtőire, nem messzire Stadhurtól. Innen nagyon szép a kilátás egészen a messze tengerre.

Az idő kimelegedett, olykor könnyed permeteg áztatta a földet, úgy hogy a tavaszi növényzet szemlátomást gyárapodott.

Nagy kedvük telt abban, hogy a magaslat lejtőjén üljenek és a vidéket nézzék, a fiatal életet maguk alatt,

mely egyre növekedett és virágzott; nézegessék, mint bontja ki a tavasz napról-napra gazdagságát s mint borítja az élet világos zöld fátyolát a télre és a hó sárgás-fehér halott birodalmára.

Egy napon Bjarni, félig mosolyogva, így szólt:

— Úgy tetszik nekem, hogy a parasztok a paplakban engem mint valami eladó birkát néznek; mikor úgy rámbámulnak, szinte várom, hogy valamelyik fölkel és megtapogatja az oldalamat meg a hátamat, vajjon érdemes vagyok-e arra, hogy megvegyen.

— Ez csak képzelődés, mert ők szilárdan el vannak tökévelve arra, hogy megvegyék önt.

— Szilárdan eltökélve?

— Ugy van, már régen.

Ezzel elmöndöztette Anna asszony kacagva, mennyire mulattatta őt Stadhurban Bjarni predikációja a kötelesség-érzetről. Könnyű hirdetni a kötelességérzetet, mikor az embernek mások elkészítik a meleg fészket s ott egész életén át nem kell egyebet tennie, csak azt, hogy mint valami madár, a tojáson üljön és ragadozó madaraknak odakünn, melyeknek vagy rossz a fészük, vagy egyáltalában nincs fészük, odakialtozza: Kötelességérzet! Kötelességérzet! Egészen más dolog az, ha magunk szerzünk magunknak kötelességérzettel és lelkiismeretességgel állást, vagy ha azt életünk folyamán mindig mástól követeljük. Az esperes örökösödési jogot szerzett a stadhuri egyház lelkeire és azokat akár a juhokat a nyájban vagy a teheneket az istállóban, hozományul adhatja leányának. Az esperes aláírta a parasztokkal a püspökhöz küldött feliratot és most az esperes őt meg is választatja velük; és minthogy az ő elve a *bocsáss meg!*, tehát megbocsátja nekik az adósságukat; mert az egyházban valamennyi paraszt adós. Amióta leánya Bjarni menyasszonya, senkitől sem kérte a kamatokat.

Bjarni elbámulva állott ott és Annára meredt a szemével; mikor az özvegy elhallgatott, így szólt:

— Mi az? Én erről semmit sem tudtam. Az esperes azt írta nekem, hogy a hívek annyi jót hallottak rólam, hogy csak azért kérték a püspöktől jelöltetésemet. De hogy az esperes a parasztokat adós-levelekkel akarja megvásárolni, arról sejtelmem sem volt. Hiheti rólam Anna asszony, hogy életpályámat csalással és hamissággal akarom fölépíteni? Nem, az én hivatásom szememben szent, én azt igazságos uton akarom megkezdeni és kötelességérzettel betölteni. Ha választásom olyan tisztátalan, mint mondja, még holnap megmondom az esperesnek, hogy ne fáradozzék azon, hogy engem itt pappá válasszanak.

— Bocsásson meg, ha félreértettem. Azt hittem, ön is olyan mint a többi.

— Mint a többi?

— Igen; nekem úgy tetszik, hogy a legtöbb ember bizonyos becstelenséget többre becsül mindennél, nemcsak az üzleti érintkezésben, hanem egész gondolkodásában. Sokszor láttam, hogy az emberek hozzá szoktak ahhoz, hogy magukat is áltassák és megcsalják, amíg oda jutnak, hogy minden dolgukat maguk előtt igazolni tudják.

— Fájdalom, a bűn hatalmas ebben a világban.

— Ne beszéljen a bűnről. Éppen a bűn az emberek ürügye a bűnre. Elhítetik magukkal, hogy a bűn, ez az eredendő gyöngeség oka mindennek; és ezért minden magától értetődő és természetes és ha a tettet megbánjuk halálunk előtt, minden jól van.

— Így nem szabad beszélnie.

— Tapasztalataim alapján kell így beszélnem.

— Megkísérlelhetem, hogy meggyőzzem önt arról, hogy vannak emberek, akik az igazságot őszintén szeretik?

— Igen, győzzön meg erről. — De most haza kell mennem: Isten önnel.

(Befejezése következik.)

Krónika II.

Kakaslábon forgó vár.

— június 26.

A jónevelésű, udvarias párizsiak épp most gazemberezik össze municzipiumjokat, amért kiderült, hogy a 847 hektár területű boisból 169 hektár lassankint elzáródott a közönség elől, holmi állatkertek, lóversenyterek, labdázó-gyöpek és botanikus czélokra használt helyek ürve alatt.

Igazuk van a párisiaknak. Csapnivaló a municzipium, amely a város erdejében arisztokratikus kerítéseket emel, hogy a *miserable plebs* itt-ott csak messziről nézhesse a fákat, a pázsitot. A dolog becsületes rendje az, hogy a város erdejében a fákat kivágják, a pázsitot fölássák és mindent tele építsenek csinos demokratikus kő, vas, téglá, deszka és vakolt nád falakkal, amelyekben aztán még a legszegényebb ember is kedvére gyönyörködhetik.

Ez az igazi bölcs és felebaráti törekvés. Büszkén mondhatjuk, hogy mi magyar főváros ebben a tekintetben elköveltünk minden lehetőt. Városerdőnk 116 hektárjából a publikum számára immár nem maradt meg 50 sem; a többit elfoglalta a kiállítás. Az igaz, hogy ezt a 66 hektárt majd csak pénzért lehet meglátni; de elkövetkezik az az idő is, mikor a kiállítás véget ér és ledőlven a sorompók, a városerdő megint mindenkié lesz.

Mily háládatosan fog majd gyönyörködni a nép a megmaradt épületekben, melyeket immár ingyen láthat; és egy-egy nagy üres térségen, ahol csak törmelék van, mily érzékenyen fogja elgondolni: »Itt volt a finom urak vendéglője, amelyben harmincz krajczárért adtak egy pohár sört és kilenczvenért egy kis savanyu tüdőt!« És ez a főntemlitett nép majd meghatottan néz a jövődőbe is: Krisztus születése után a 2195-ik esztendőben épp oly szép, terebélyes vén fák fognak állani e korcsma helyén, mint aminőket 1895-ben kivágtak a kedvéért.

Életünk, akaratunk, vagyonunk, hirnevünk valóban jó kezekben van. Ezekből a József császár korabeli fák-ból a XXI. századra nem maradt volna egy sem, mert a szű mindig éhes. Mily magasztos gondolat, hogy előre biztosítják számunkra unokáink áldását! Mily nemes önzetlenség kívágni a vén fákat, amelyek csak ránk vetnek árnyékot és csemetéket ültetni helyökbe, hogy kétszáz év múlva friss vén fái legyenek az utánunk következőknek!

Magyarom, emelj kalapot tót atyádfia előtt, aki a város erdejét baltájával pusztítja. És tekints büszkén a félesztendő pompázásnak szánt schwarzwaldi óra formájú filagóriákra. Ezeknek a helyén fog hűvös, zöld homályt terjeszteni kétszáz év múlva az erdő az ük-unokáknak. Csak addig ne találjanak ki olyas masinát, amely-lyel két percz alatt a Kárpátok fenyveseibe röppenhet az ember fagyaltatni; mert ez esetben a hálás unokák majd azt mondják, hogy oktondiak voltunk, mikor az ő ked-

vükért kivágtuk az erdőt és csupa ősapai szeretetből a kerepesi-ut rengetegébe jártunk hűsölni.

*

De az ezredéves kiállítás alkot olyasmiket is, amik maradandók lesznek századokon által. Összeomlanak a savanyuvizes palaczkokból rakott pirámisok; mosóteknőbe fulnak a szappanból mintázott gróf Zichy Jenők; kifizetődnek és megsemmisülnek a nyolczvanezer forintos fiákerszámlák; feledésbe merül a milliomos deficit és a sir-sötétségbe sülyed a bús magyar, aki, ha nem volt háziur korcsmáros, mészáros, hentes vagy pék, koplalva és rongyoskodva gyönyörködött ebben a tenger csodában.

Mindazáltal megőrződik a jövődő számára a történelmi csoport, mert kőből, téglából van, tehát — remélhetőleg — van olyan tartós, mint egy több száz éves létnek szánt kutyaörbe kötött könyv.

Ez a történelmi csoport, ha mai szemmel nézzük és főképp ha nem vagyunk a kiállítással semmi hivatalos összeköttetésben, egy kicsit képtelennek látszik. Bődületes gondolat Magyarország legnevezetesebb régi épületeinek egyes részeiből egy komplexust csinálni, összeolvasztván minden kort, minden stílust. Hát ilyen épület nincs a föld hátán. Ettől visszarettenének még a jezsuiták is, akik Európa legszebb műemlékeit rondították el a maguk motívumaival. És elszégyelné magát Fernando Fuga, ez a barbár, aki a palermói arab dómot agyonmodernizálta. Mert tizféle stílust még ő sem kevert össze.

Egy nemzet építőművészetét nem lehet olyan módon exponálni, mint például a föld termékeit valami gazdasági kiállításon. Ott rekeszekben békén megfér egymás mellett a buza, a rozs, az árpa, a zab, a repce, a lóhere, a répa; bár ott is drótból font határok választják el egymástól ezeket a különféle magvakat. Összeépíteni góthikát, szépeességi renaissance-ot, százsz stílust, czopfot és minden egyebet amit ez ország architekturai geniusza valaha megalkotott, olyan egy mozaik, a melyhez foghatót nem zagyvált még egybe fantázia. Mikor ránézünk a középkori tornyok, barok kupolák e zagyvaságára, szinte kereszük: hol van az egi mecset, ez a rézkupakkal eloltott hosszú gyertya, mely méltóképpen koronázná meg ezt az épülethabarákot. Ha már viccelni akartunk, legyen teljes a karikatura: keveredjék össze minden, ami ebben az országban összekeveredhetik. Egyetlen egy ember van közöttünk, aki ezt a zagyaléket gyönyörűséggel nézheti: igen tudós és a reprodukáláshoz fényesen értő építő-mester. Ő megtalál itt mindent, ami szívének és szemének kedves; valamint hogy a bouquiniste is eligazodik könyvesházának rendetlenségében, melyet más halandó pusztalomnak néz. Ő, mondom, örvendezve látja viszont a német tornyot, melyhez barátságosan tapad a mult századbeli francziás épület; ő csak a részleteket szemléli boldogan, hogy mindezt sikerült ide varázsolnia és nem jut eszébe, hogy a részletek a természet törvényei szerint egésznek alkotnak, és ez az egész chimaera.

»Mit ábrázol ez az épületcsoport?« kérdi majd az együgyű ember, aki ezt meglátja. Az együgyű ember kérdése néha zavarba ejti az okos embert is. Érzi, hogy

nem felelt meg, mikor azt válaszolta: »Barátom ezek Magyarország legnevezetesebb régi épületének egybe-olvasztott töredékei, amelyek képet adnak hazánk egész régi építőművészetéről.« Így beszélve, az okos ember érzi, hogy bár igazat, de nem egészen okosat beszél, mert az az átkozott együgyű azt kérdezheti: »De hogy a manóba kerül itt egymás mellé, átmenetek nélkül, a sok mindenféle stílus, korszak és hol láthatok én a föld hátán házat, amely barokk, de a tornya középkori német?« — »Uram,« szól az okos, »az a torony nem ahhoz a házhoz tartozik, csak mellette van.« — »De összefügg vele, azt csak nem lehet ledisputálni,« makacskodik az együgyű, és ekkor az okos valóban nem mondhat egyebet, mint hogy tessék ezt az egész látványosságot úgy felfogni, mint egy szindarabot, melynek minden felvonásában más a dekoráció; vagyis méltóztassék minden épület közé egy jókora hézagot — felvonásközt — képzelni. Haj, de hol találja meg azt a vonalat a nem igen tudós ember, ahová ezeket az esetleg zenével kitöltendő közöket be kell illeszteni? Hiába, a hely és idő egysége olyan esztetikai érzék, mely bele van oltva a legegyszerűbb lélekbe is. Ebben a tekintetben még minden nép görög. Lili és az ő társai három felvonás alatt negyven esztendő tényleg. A karzat nehezen nyugszik bele az időnek ily gyors pergésébe; bár alkalma volt husz esztendő óta mindig narancsot enni, vagy czukrot szopogatni; és mikor felhúzzák a kárpitot, eleinte mindig nem igen érti, kicsodák ezek az egyre vénebb és vénebb hölgyek és urak. Csökkönyös fantáziáját azonban csakhamar rabul ejti a mese, — mert hiszen a szegény ember mesét hallani jár a színházba, és mikor a szája tátva marad, már nem okoskodik többé.

De miképpen érti meg: hogyan vénül folytonosan *egy ház*, ha jobbról járja körül; és hogyan fiatalodik egyre, ha balfelől indul a megkerülésének? Tessék elhinni, sehogy sem érti meg. És míg bennünket iskolázottakat a keserves ellentétek, képtelen egymásmelléhelyezések vernek agyba-főbe: a boldog és őszinte tudatlanban megint csak az a kérdés ébred fel: hol van hát az az épület, amely ilyen furcsa, ilyen sokféle, ha akarom vár, ha akarom kastély, ha akarom ház?

De ne busuljunk. Mindez csak ma bántja a művelt érzéket és csak ma ejti tévedésbe a műveletlent. Reméljük, hogy kétszáz esztendő múlva már eljutunk a francia alaposság ama fokára, amelyen ma Tissot áll. Unokáink unokái, látván a mester ez alkotását, azt fogják gondolni, hogy ez a magyar folklóre híres kakaslábon forgó vára, amelyben egykor Tündérszép Ilona, Rózsa Sándor, Ernyei Ármin, Angyal Bandi, Bárány Somoskeőy, Hóra, Kloska, és a hazai mithologia egyéb érdekes alakjai laktak és vitézkedtek. Bizonyosan könyvét is fognak írni az akadémikusok erről a nevezetes épületről, kiderítvén, hogy ez az a bizonyos magyar nemzeti stílus, melyet a XIX. századig hiába nyomozott a tudomány, de végre nagy nehezen ráakadt. Meg fogják írni azt is, hogy ezt az ősi architektúrát Zichy Jenő, Wosinszky Mór és Cselingárián Jakab földözte föl, *la-bas*, Ázsiában, ahova immár villamos vasutak járnak, és a régi pittoreszk kultúrának

nyoma sincsen többé. Ázsiának utolsó ereklýje Budapesten van meg. Ez a Tartarin utolsó tevéje. Méltó, hogy csodájára járjon a nyugat. A megtekintés kényelmes, mert minden toronyba lift visz fel, a földszinti helyiségekben pedig Wagner-zenekar működik, mondják, ama bizonyos eltűnőben levő cigány nemzetség utolsó hírmondói.

Jaákh.

Szeptember.

Regény.

Írta: AMBRUS ZOLTÁN.

6

És csakugyan, a zúgás elhallgatott; a kísértetek elvonultak.

A kis leány pedig bemosolygott az ablakon, a vadrózsák közül, mintha azt mondta volna:

— Ugy-e, hogy kijátszottuk őket?!

Aztán fölemelte kis varázs-pálcáját, a kriptá ajtaja megnyílt magától s Balázs virágos rétre lépett. A temető eltűnt. A messzeségből egy tó ezüstje csillámlott elő, majd úgy tetszett neki, hogy a tavon paloták ringanak. Egyszerre valami különös hangot hallott... igen, ez egy kocsi dübörgése. Fölebredt.

Az álomképek eltűntek, de a kis lány ott ült az ágya mellett.

Balázs megkönnyebbülten lélezett fel. Letörülte arcáról a verítéket, s fölemelkedett ágyában, már a menyire birt.

— Elmentek a rémek? — kérdezte suttogva.

A két fogsora összevaczogott, tekintete zavaros volt, s látszott rajta, hogy még csak félig van magánál.

A kis leány nem értette, miféle rémekről beszél.

Fölugrott a székéről, ahol előbb mozdulatlanul ült, mint jó kis gyerekek az iskolában, közelebb hajlott a beteghez, s aggodalmasan kérdezősködött:

— Behívjam a mamát?

De Balázs már nem hallotta. Egy másvilági forgószél ismét magával ragadta silány öntudatát, s visszavitte a sötét, örülten keringő kaoszba.

A kaoszból most már másféle szörnyek bontakoztak ki. Víziló, amely villámokat tüszögött; veszett farkasok, amelyek folyvást a sarkában voltak s rá ugráltak, hogy elharapják a torkát; és skorpiók, amelyeket nem tudott lerugdalni magáról.

Eszeveszetten futott álmában: a lélekzete elállt szíve a rémülettől vadul dobogott, s a lábát egyre nehezebbnek érezte. Végre elbukott, s átadta magát a teljes öntudatlanság első, édes öleléseinek. Majd hús áram csapta meg az arcát; egy sirdombon feküdt, felette égi békében fénylett a hold, s a fehér márvány sírkövek arany-szemeikkel szemrehányóan meredtek rá.

Megismerte a szomorú temetőt, amelyet előbb látott.

Egyszerre úgy tetszett neki, mintha sok, sok idő múlt volna el valami névtelen, rettenetes dolog óta, s ő ezalatt, nyomorultul, nem gondolt volna egyébbel, csak hitvány énjével. A szíve összefacsarodott; szeretett volna sirni, de nem tudott.

Ekkor, mintha egy puha kis kéz megsimította volna forró homlokát. A kis leány volt, aki intett neki, hogy keljen fel és kövesse.

De a sirdomb nem eresztette. Magához szította erőtlentestét, s a kinosan fölemelt kar visszahanyatlott.

Még egy utolsó erőfeszítést tett. Azt hitte, hogy meg kell halnia. De nem halt meg, hanem újra fölebredt.

És most már egészen természetesnek találta, hogy a kis leány ott ül az ágya mellett.

— Nem akarok visszamenni a temetőbe — hebegte, amint megpillantotta. — Csak a temetőbe ne!... Nem akarok a temetőbe...

A kis leány úgy nézett rá, mint egy ijedt mókusa. Alig volt hét esztendő, s azelőtt soha se látott beteget.

De ha szorongott is egy kicsit, megmoczczanni nem mert a beteg ágya mellől.

A beteg makacszkodott.

— A rémek nem mentek el; ott bujkálnak a temetőben. Nem akarok visszamenni a temetőbe.

— Behívjam a mamát? — szólalt meg a kis leány félénken.

Még nem volt egyéb mondani valója.

De Balázs nem hallotta. Szempillái le-lecsukódtak, s a hogy újra meg újra rájött az aléltóság, fantasztikus alakok szárny-csapását érezte a homloka körül.

Önök bizonyára méltóztattak észre venni, s én nem is tagadom, hogy hősünk fent idézett szavaiban kevés volt az értelem, ellenben annál több a következetlenség, világos jelül annak, hogy amikor egy-egy perczre ébren volt, álmoképei tovább foglalkoztatták, s ezek az álmoképek összefolytak előtte. De mikor valakinek a feje úgy össze-vissza van varrva, mint egy kínai krepp látogató-ruha, s mikor az ember a koponyáját összetákoló bandage-októl nem sokkal lát többet a világból, mint egy két napos borz, azt hiszem, számot tarthat némi elnézésre.

Különben, ne tessék azt képzelni, hogy mindez csak egy jámbor versfaragóval eshetett meg, s helyében az angol testőrség egy fránya gárdatisztje nyugodtan cigarettázott volna hetyke uniformisában. A vas-emberekről szóló legenda csak mese; a legvidámabb krahélekeknek is vannak gyöngye óráik; és Richard gróf, a soha se félő, méltóztassék elhinni, maga is megilletődött egy pillanatra, amikor a halott karja egyszerre csak torkon ragadta.

A mi Balázst illeti, akit ez alkalommal lehetetlen hősünknek mondanom, Balázs mentségére tehát meg kell jegyeznem, hogy a köznap életben nem árult el hasonló gyöngeségeket. Meglehetősen méltóságos tartású ur volt, aki már csak a hivatása iránti tiszteletből sem szaladt volna meg semmiféle verekedésből. Nyugodt föllépése és hidegvére koronkint imponáltak is, s ha elárulom, hogy inkább csak elvből, mint természetből volt bátor, ez a mi titkunk marad; a nagyvilág, barátai és ellenségei, nem tudtak s nem fognak tudni róla.

Csak hogy azok a tökéletes gentleman-ek, akiknek a lelke is oly keményre van vasalva, mint gyönyörű ingpánczélok, azok az impekkabilis regény-hősök, akik mindig, minden körülmény között megőrzik parfüm-mel beitatott flegmájokat, s hidegen nyújtják át vizit-kártyáikat a kísérteteknek, avagy órákig antichambriroztatják a kőszoborvendéget, hogy aztán felséges grandezzaival kínáljanak neki helyet a causeuse-ön; ezek a tökéletes hősök kevesebben vannak, mint a regényekből gondolná az ember s legpompásabb példányaikban sem emelkednek felül minden kritikán.

Megszoktuk azt képzelni, hogy a gyermek idő múlán átváltozik s ember lesz belőle, ember, akiben nyoma sincs az egykori gyámoltalan lénynak. Ez az élő-ítélet épp olyan hamis mint a többi. A gyermek nem vész el az emberből soha; csak elrejtőzik benne. A viszontagságok, az idő, a védekezés szüksége kérget növesztenek könnyen sebezhető, érzékeny bőre körül, amint hogy a jóságos természet karmokkal, szörmezzel vagy szárnyakkal látja el az állatokat, hogy meg tudják állni helyöket az éghajlat és az időjárás véletlen változásai közepett, meg a többi állatokkal szemben. A kit meglelt embernek mondunk: az a gyermek — állig fegyverben; ugyanaz a siránkozó kis

teremtés, aki volt, aki azonban megtanulta, hogyan takarja el s hogyan védje a gyöngességeit. Ha módodban van megkapargatni atyuskát, megtalálod a nyomorult kis kozákokot, akinek szakálla és dsidája nőtt, de azért féreg maradt, és légeslegbelül féreg módjára retteg, mikor szemben találja magát a roppant Bizonytalansággal.

Ha tehát önök úgy találják, hogy Balázs félt és ostobaságokat beszélt: legyenek kegyesek elismerni, hogy ez előfordul a legjobb családokban is.

A kis lány tágra nyílt szemmel bámult rá. Egy nyitott könyv hevert kis térdein, de nem nézett belé. Oly különös, oly titokzatos s oly megriasztó volt, a mit látott, hogy egy más csodálatos világ sejtelméi fogták el. Leánygyermek volt: érdeklődött még a halál iránt is.

Bizonyára jobban szeretett volna odakünn lenni. A nyitott ablakon keresztül hallotta az utcza tarka zsi-váját, s egy szemtelen napsugár oly hivogatóan tánczolt előtte a padlón!... A tágas, piszkos nagy udvarra gondolt, a hol kis czimborái alighanem vigan keringenek a gyapjuzsákok mellett. Azt hitte hogy hallja őket, a mint körben éneklők:

Lieber Herr von Kohn,
Lieber Herr von Kohn,
Lieber Herr von Ko-o-o-ohn...

De nem jutott eszébe, hogy megszökjék, s maga is beálljon a Ko-o-o-ohn ur colonne-jába. A Fodorné háznépe jól volt nevelve, s a mit egyszer Fodorné megmondott, az ellen nem lehetett feljebbezni semmiféle instancziához.

Koronkint, a mikor a beteg fészkelődött, nyugtalan-ság fogta el. Valami megnevezhetlentől tartott, maga se tudta mitől. S már-már közel volt hozzá, hogy rémülten acsarkodjék az anyja után, midőn egy-egy mély lélekzet hangja újra lecsendesítette pihegő kis szívét.

És gyermeki lelke megzavarodva bámult bele a mennyezetes ágy titokzatos homályosságába. Még nem tudta, hogy kicsoda az élet s mégis szorongott, mint a madarak a viharban. A halál nagy misztériuma csapott feléje a gyűrött párnák közül.

Csend volt s a gyermek nem moczczant. Csak a két nagy fekete szeme égett, mint őrűz ég a sötét, végtelen pusztaságban.

Egyszerre a beteg fölvetette rá tekintetét s megszólalt:

— Kicsoda maga?

— Én... én a lánya vagyok a mamának — felelt a gyermek meglepetten.

— És kicsoda a mama? Hol van a mama?

— A mama kinn van a konyhában, mert a Czili sir.

A beteg nem okosodott ki ezekből a feleletekből.

— És maga, maga mit csinál itt?

— A mama azt mondta, hogy itt maradjak, és ha viz kell, adjak vizet.

— Mást nem mondott a mama?

— Azt mondta, hívjam be, ha kell.

— Hát hogy hívják magát?

— Ella. Fodor Ella.

— Fodor... Fodor... Nem emlékszem.

A gyermek nem mert felelni.

A beteg, csodálkozva nézte s erőltetni kezdte az emlékezetét:

— Fodor... Fodor... A Fodor-féle óra...

— Igen, igen — erősítette a kis lány.

Végre, nagy nehezen, Balázs észbe kapott.

— Tudom már. Az ott az én székem... erre van az ablak, s az ott a Fodor-féle óra.

Nagyra volt vele, hogy sikerült maga elé képzelnie meghitt barátját s tovább kérdészködött:

— Régen fekszem már itten?

— Régen.

- Van már egy napja?
- Van már talán egy hónapja is.
- És mért? Beteg vagyok?
- Igen.
- Mért vagyok beteg?
- Mert nagyon fáj a feje.

Aztán mind a ketten elhallgattak. Balázs nem tudott hova lenni a csodálkozástól. Mindez újság volt előtte.

S egy darabig gyanakodva nézett a kis lányra. Vajon igazat beszél-e?

Majd újra megszólalt:

- Mi van az öleiben?
- Egy könyv.
- Milyen könyv? Mesés könyv?
- Igen. A *Csizmás kandúr*.
- Szép a *Csizmás kandúr*?
- Ó, nagyon szép.
- Mesélje el nekem. Én nagyon szeretem a meséket.

(Folytatjuk.)

INNEN-ONNAN.

— **Tengerre magyar!** A napilapok kétsornyi hírben jelentették, hogy az osztrák-magyar haditengerészet *Kibitz* nevű torpedónaszádja Fiuméba érkezett. Mődunkban van e fogyatékos közlést kiegészíteni és közölni olvasóinkkal, hogy Fiumében most nagy hadihajó-konzentrálás történik, egy eddig példátlan navális gyakorlat okából. A *Kibitz* torpedónaszád csak megnyitotta a felvonulást. Nemsokára Fiuméba érkezik haditengerészetünk *Broditszer* korvettája, majd a *Spiller* fregatt, az *Aufpasser* aviso-gőzös és végül a hatalmas *Bankhalter* páncélos hajó, mely Färbelstein von und zu Wurzenfang altengernagy lobogóját viseli. Ez az escadre elsőben Kalábria vizeibe vitorláz, aztán Kinába megy Macao szigetéhez, onnan pedig a japáni Nashi-Vashi öbölbe. Itt az escadret már várni fogja egy másik hajórajszakaszunk: a *Detektiv* czirkáló, a *Policist* ágyúnaszád, a *Constabler* hadigőzös és a *Stadthauptmann* tornyos-hajó, melynek parancsnoka hazánk fia: dr. Sélley sorhajófékapitány. A föladat az, hogy ez az utóbbi hajórajszakasz a Fiuméből érkezett escadret bekerítse és foglyul ejtse. Ismervén dr. Sélley sorhajófékapitány kiváló képességeit, egy pillanatig sem kételkedünk, hogy az érdekes manőverből ő fog győztesként kikerülni... De minek folytassuk ezt azt ötvenesévekbeli rendszerű gyöngö viccelődést? Mi is tudjuk, önök is tudják, hogy ő felsége *Kibitz* torpedónaszádja nem kétlábu tollatlan állat, hanem kétlábu tollas állat: a bibicz madár német nevét viseli. Valamint hogy haditengerészetünk minden hajójának német a neve, kivéve talán az ócska *Zrinyi* korvettát. (Melyik *Zrinyi* ez a *Zrinyi*? Azt nem tudni. Csak az valószínű, hogy aligha a Bécsujhelyen Frangepán Ferenczel együtt lefejezett *Zrinyi* Péter; és az is bizonyos, hogy a *Zrinyi* név ennek a hajónak a tatján nem magyar, hanem horvát.) A közös hadihajók német nevei ellen vezércikkkezzetni oly hiábavaló, hogy immár izléstelenség. Mindazáltal az egyet talán mégis szabad jámborul óhajtunk, hogy legalább ezek a német nevek ne legyenek ostobák. Nekünk például úgy rémlik, hogy torpedónaszádot bibicznek keresztelni nem egészen elmés ötlet. Hogy egy páncélosokat süllyesztő hajó a magyar buvár *Kund* vagy *Zotmund* nevét viselje, gyermekes ábrándozás; hogy egy fregatta a gályavezérlő *Rozgonyi Czeczilia* emlékeztetét őrizze, kába álom; de azt nem főbenjáró bűn kívánni, hogy a közös hajórajt ne a bécsi gyöp lovait elkeresztelő fiáker-mágnás-génusz lássa el nevekkal, mert *Kibitz* torpedónaszád után még elkövetkezhetik a *Spirifaukerl* czirkáló vértés is.

* * *

— **Csaba, Magyar és Atila.** Dr. Szádeczky Lajos egyetemi professor, aki gróf Zichy Jenővel az őshazát fedezi fölfele, Hunnia kellő közepéből avar nyelvtanulmányokat közöl. Szerinte avar nyelven *Csaba* annyi mint *bor*; és a Kaukázusban egyáltalán *magyar*-nak hívják a *bort*. Hajlandó volnék azt mondani: keblemre, avar testvérek; ti valóban nem feledtetek el bennünket, mert ahol *bor* vagyon, ott a józan képzetársulásnak csakugyan a magyar, főképpen a Bácska felé kell irányoznia az elmét. De most következék a bökkendő. Avar testvéreink nyelvén *Alilla* azt teszi: *liszthasználó*. Ezt az epitheton ornanst mégis mintha nehéz volna összeegyeztetni az isten ostarával. Gruber urra, a polgári pékmesterre, tagadhatatlanul kitűnően reá illik; sőt elvállalhatja az Örszi szakácsné is, mikor rétest nyújt. De világverő Atila apánkra sehogyan sem passzol; sőt még Szemere Atillára sem; legkevésbé pedig az Atila nevű ruhadarabra, mert az *lisztet* csakugyan nem használ soha. A komoly kutató elme mindazáltal nem tagadhatja a faktumot, hogy az avar nyelvben vannak magyar hangzású szók. Az értelem, az persze mellékes. Ezen a réven az avarok testvéreink, sőt — boldog bőség! — testvérünk az egész világ. Testvéreink valának már az ó-görögök, mert nyelvükben vannak magyar nevek és szavak, bár a jelentésük egy kicsit eltérő; ime *Kata* = lefele, *Anti* = ellen, *Dóri* = kópja, *penész* = szegény. Testvéreink a rómaiak, mert használtak magyar szókat: *fur* = tolvaj, *fel* = epe, *mos* = erkölcs, *per* = által. Testvérünk a franczia, hiszen lám mennyi szót kölcsönzött tőlünk: *szőr* = testvér, *bot* = csizma, *sziük* = lé, *kül* = püspök-falat, *bü* = valaminek a vége. Testvérünk az olasz, mert *Panna* = tejfel, *vágó* = bizonytalan, *kupa* = sötét, *kanta* = énekel. Sőt testvérünk — ezt röstelltem legjobban — még a német is, mert szintén duskált nyelvünk kincsében, *rossz* = ló, *háj* = széna, hogy egyebeket ne említek. Ezek az atyafiságnak olyan bizonyosságai, amelyek ellen nem rugdalózhatik semmi békétlen. Én rendbontó ugyan kísértetbe estem, hogy tagadjam ezeket az igazságokat is; de mióta hazámnak egy kitűnő tudósa inaugurálta a nyelvbúvárlat ez új rendszerét, alázatosan megadom magamat.

* * *

— **Szent-Pétervárott.** A bolgár deputációt a csárok czárjának, a szent szinodus prokurátorának, a főpanszláv Pobjedenescsefnek színe elé bocsátják. A hatalmas férfiú az alázatosan hajlongó küldöttek felé röviden ezzel az egy szóval fordul: *nos?* Klement metropolita, a küldöttség vezére, elérti a kérdést s mély tisztelettel felel: még csak két napig légy türelmes ó, nagy ur! Pobjedenescsef sarkon fordul s csak ennyit mond: a többi majd meglátjuk két nap múlva. Két nap múltán a bolgár küldöttség büszkén s önértetesen bókol be a nagy ur elé. — Ugy-e megmondtam, nagy ur! henczeg Klement metropolita. — Brávó fiaim, ezt jól csináltátok, feleli elégedetten Pobjedenescsef. Nekem is megsürgönyözték a dolgot. De, hátha életben marad? — Attól ne tarts, nagy ur. — De, hátha kitudódik, hogy kik tették? — Attól még kevésbé tarts. — És ha mégis? Akkor felakasztják őket?... — Attól legkevésbé tarts. Akkor felakasztják mellükre a Koburg-rend nagy keresztjét. — Hát a fejedelmek is tudott róla? — Dehogy. Neki nem kell mindent tudni. Kényes pápista ember s nem ismeri a mi jó orthodox szokásainkat. Ő ha érzi, hogy készül valami, rendesen elutazik. — Ez jó rendszer. És utólag? — Utólag szeliden örvendez a kedvező fordulatoknak. Nem rossz fiú. Igazán irgalmazhatnál már neki, ó, nagy ur! — Számár vagy öreg barátom Klement. Most van rá éppen a legjobb alkalom, hogy ki-dobjuk őt. — Hogyan gondolod? — Most ellene fordul az egész európai hangulat. Mert a szentimentális nyugati emberek igen nagyra fujnak ám fel minden eféle semmiséget. Stambulov révén a koburgival is végezhetünk. Két legyet egy csapásra! — Az ám! Csak okosabb vagy te ó, nagy ur, magad, mint mi valamennyien. — Persze; azt mindig mondtam. Tehát a jelszó: a koburgi a bün-

bak. — Igen, a koburgi a bünbak. — Mi a gyilkolást perhorreskáljuk. — Mi a gyilkolást perhorreskáljuk. — Mert mi romlatlan orthodox keresztények vagyunk. — Mert mi romlatlan orthodox keresztények vagyunk. — No, így már jól van. Most visszamehettek Bulgáriába s megmondhatjátok, hogy rövid idő múlva mi is ott leszünk, a koburgi pedig nem lesz ott.

* * *

♂ **Az őshazából.** Kedves Goszpodár Seeligmanov. Petőfi-utca Nr. 7. Üdvözlégy szívecském; — Mirtkorov és Jacobi Petersbourgból áadtak nekem a te adresszádat — és én kérlek küldd nekem vasuton, gyorsárként, utánvételt mellett a következő dolgokat:

1. Száz rend különböző régi, lehetőleg kopott, rongyos és lyukas madsar nemzeti ruhát: dolmányokat, atilákokat, zsinóros schizmákat.

2. Tíz pud gattiát, sarkantiont, kucsmát, páprikkát.

3. Ötven pud ócska vasat. Lehetőleg felírással fringiákat, réztrombitákat, indultót, nyergeket és végül

4. az idemellékelt fotográfia szerint lehetőleg öt vagy hat madsart is.

Ez a fotográfia egy bizonyos Tschellingilingikové, aki onnanvaló titóletek. Pestianumból és valóságos ősi madsar feje van.

Itt nagyon furcsa világ van szívecském. Mint Mirtkorov és Jacobi értesítenek, egy karaván közeledik erre mifelénk. A karaván feje egy igen nagy ur, aki fényes rubeleken összevásárol mindent a mi ócska. Ruhákat, fegyvereket, vasakat és cserepeket. A merre jött, nem maradt utána rongyos kacabajka, se rozsdás kerékszeg. A muzsikok összetörték a tányérjaikat, úgy adogatták el jó pénzért a cserepeket. Petersbourgból ládászámra jönnek az edények, fegyverek, rézmunkák. A karaván goszpodárjai nagyon örülnek, mikor itt földhányásokat és ezekben romokat, cserepeket találnak. Jól fizetnek ezeknek a felvásárlásért. Jönnek tehát ide hozzánk Petersbourgból ágensek, a kik előre hányatnak ilyen földhalmokat, raknak belé mindent, még kőszötyüket és karcsattokat is. Az egész népség ilyen munkát végez most itt. Az ágensek jó bért fizetnek és majd az idegen goszpodárok megint megfizetik, ha széthányák ezeket a halmokat, amiket ők hir szerint *Kohnhalomnak* neveznek. Miután pedig legjobban megfizetik azokat a dolgokat, amelyeken madsar jeleket fedeznek fel, azért kérlek szívecském, küldd nekem ezeket a dolgokat minél előbb. A madsarokra azért volna szükségünk, mert így halljuk, — ezek az idegenek madsarokat keresnek és félünk, ha nem találhnának, még visszafordulnak a másik világba, ahonnan jöttek. A pénzedet ne féltsd szívecském, — meglesz. A madsarok magukkal hozhatnák a feleségeiket és a leányaikat is. Az idegen goszpodárok nagyon érdeklődnek ilyenek iránt is. Ég veled goszpodár Seeligmanov.

Jasmir Grekov,
Botikban.

* * *

♂ **Szóflában.** Rendőrfőnök berohan a miniszterelnökhöz. — Kegyelmes uram, e perczen vágják agyon Stambulowot. — Csalódik rendőrfőnök ur; még egy óra és tizennégy percünk van addig. — Pedig én már kiállítottam a rendőroket a tett színhelyére, nehogy valami incidens megzavarja az egészet. — Az nem tesz semmit. Az ön rendőreinek nem fagy el a lába, hiszen nyár van. Várjanak nyugodtan; a mi késik, nem mulik. — Igaz, úgy hallok Stambulow szolgálja fel van fegyverezve, Ez a ficzkó még bajt csinálhat. — El kell fogni a gazembert. Mi civilizált állam vagyunk s nem tűrhetjük el, hogy bárki fegyveresen garázdálkodjék az utcákon. — Értem. S nem gondolja kegyelmes ur, hogy őt mindjárt, mint tettet, fel is akasztathatjuk? — Kérem, csak ne hamarkodjunk el a dolgot. Ezen a czimen felakaszthatunk mi mindjárt több és jelenté-

kenyebb alkalmatlan embert is. — S hova menekülhetnek az igazi tettesek? — Akár ide hozzám. Reménylem, Ön csak nem fogja őket itt is keresztetni. — Isten mentsen, kegyelmes uram. — És most elég volt a beszédből, rendőrfőnök ur. Az idő fut. — Dologra!... A rendőrfőnök elmegy s egy óra múlva visszajön. — Kegyelmes ur megtörtént, de... — De?... Tán csak nem maradt életben? — De igenis. — Ó, a pacczerek! Ez az egy ipar virágzott Bulgáriában s most már ebben a szakban sem kapni jó munkást. Most már nincs mást mit tenni: küldje el Stambulowhoz a legjobb bolgár orvosokat. A többiit végezzék el azok.

* * *

♂ **Karlsbadból** a bolgár fejedelem közvetlen környezetéből ma a következő dementi érkezett hozzánk: A „*Bud. Hir.*” legutóbbi számában bizonyos Pósa Lajos nevezetű ur aláírásával egy botrányosan naiv és célzatos közlemény jelent meg az idei karlsbadi saison legérdekesebb és busásan költséges kurgasztjáról, mely annál kinosabb feltűnést keltett, itten, mert egy árva szó sem igaz belőle. A nevezett lap ugyanis azt írja, hogy:

„A haragos karlszbadi fenyvesekből
Rohan a koronátlan fejedelem,
Zihálva fut tüskön-bokron keresztül,
Keresztet vet . . .” etc. etc.

Nos hát ez nem igaz. Ő fensége se nem fut tüskön-bokron keresztül, se nem zihál, hanem nyugodtan issza a maga három pohár sprudel-jét és közben ugyanazon tempóban, mint a többi fürdővendég, teszi meg az ő rendes sétáit. Olykor fiatal, kedves felesége fűződik karjába és akkor ketten sétifkálnak együtt, mosolyognak, trécselnek és nyájasan fogadják a publikum köszöntéseit. Ellenben nincsenek minden valószínűség nélkül a közleménynek Sztambulovra célzó vonatkozásai:

„Bezárkozik karlszbadi börtönében
A koronátlan, gyáva fejedelem...
Fölpattan az ajtó a csöndes éjben
S egy csonka hős dicsőfényben ott lerem:
„Ismerse-e még, te hálátlan, hiú báb?
Véres fejem fölött csillag ragyog.
Tudod-e, hogy ki vagyok? A szabadság.
Vagy hogy megérted: én Stambulov vagyok!”

Azonban ez is nagyításnak látszik. Stambulov se csatangol éjszaka. Mindössze annyi lehet igaz benne, hogy Stambulov, aki földi életében maga is finom izlésű, jó poéta volt, e hangzatos, üres és izetlen tirádákra megfordul a sirjában, de észre vevén, hogy az, aki azokat pattogtatja, nem más, mint a Pósa-asztal feje, a híres dada-poéta Pósa Lajos: mosolyogva ismét visszafordul és alszik tovább.

* * *

♂ **Passiva assistentia.** A Magyar Állam annyira át van hatva a házasság szentségétől, hogy nyíltan — konkubinatusra hívja fel a katolikus keresztényeket. Inkább, minthogy polgárilag keljenek egybe — álljanak össze »csak úgy«. A házassalandó pár délután ellátogat a lelkész urhoz és »ujságolvasás meg pipaszó« mellett a fülébe sugják neki:

Valamit mondok magának,
Adjon össze házaspárnak.
Szepek vagyunk, jók is vagyunk,
Hű katolikusok vagyunk...

A tisztelendő ur azután becsukja az ajtót, ablakot, ott »ujságolvasás és pipaszó« mellett kihirdeti a feleket, azok azután »csak titokban, csak csendesen« távoznak. A »szentség« megvan, a házasság azonban nincs, mert az állam, az bizony nem veszi tudomásul a »pipaszó« melletti esküvőt. A gyermekek törvénytelenek lesznek és a mama leány marad nagymama

koráig is. A Csernik Alajos ur eszméje aligha fogja megdönteni a polgári házasságot; mert sokan vannak, akik azt állítják, hogy az emberek nem kizárólag a szentség miatt eskünek. Az állam konkubinatusnak tekinti az ilyen összepárosodást, felmerül tehát a kérdés, kinek van haszna a szentségből, amely »pipaszó« mellett lepi meg a párokat. Nekik nincs, az országnak sincs, a morálnak sincs, a törvénynek meg éppenséggel nincs. A tisztelendő urnak talán, hogy a pipaszóhoz vágott dohányra teljék? Mily szentségtelen gondolat, mikor a szentségről van szó! Nem, a tisztelendő urnak sincs, mert a tisztelendő urat is becsukják, ha megpróbálná kijátszani a törvényt. Ennyire pedig nem fog belemenni a passzivitásba.

Színházi krónika.

Thalia pongyolában.

— július 27.

Még tizenkilencz nap, tizenkilencz óra, harmincz percz és a népszínház millenáris előfüggönyének ünnepélyes felgördülése hivatalosan megnyitja a színházak szezonját. E sorok íróján kívül bizonyára sokan vannak még Budapesten, akik másodpercznyi pontossággal tartják evidenciában azt az időt, a mikor a népszínház kávébarna színlapjai először megjelennek a hirdető oszlopokon, ahol most valóságos orgiákat ülnek a szinkörök zöld és rózsaszínű plakátjai.

Igen, ezek a zöld és rózsaszínű színlapok tizenöt alczimes életképeikkel, az An der Wien színháztól levett bohózataikkal alaposan hozzájárulnak ahhoz, hogy az ember visszasírja a kerepesi-ut műintézeteit, amelyek fölött télen olyan kegyetlenül tör pálczát. A Duna mindkét partjának jutott egy az arénákból, sőt került egy — a harmadik partnak is: Ó-Budának, amely tudvalevőleg kedvelt kiránduló helye a margitszigeti fürdővendégeknek.

Kezdjük mindjárt az ó-budai szinkörön, amely a napokban nagyzási mániába esett. Az a rögeszméje támadt tudniillik, hogy a) ő a népszínház, b) hogy július derekán van halottak napja. Halmai direktor ugyanis előadatta ezen a héten a »Molnár és gyermeke« czimű szívfacsaró látványosságot. Az igazgató így okoskodhatott: meglepetés kell a népnak. Kit lepne ma meg, ha Ferdinánd fejedelem lemondana trónjáról? Senkit. Ellenben mit keltene az, ha + 30 fok R. mellett Reinhold Kristóf és Mária megjelenne az ó-budai szinkörben a hajóállomás mellett? Szenzációt. Így történt meg az a nevezetes színházi esemény, amínőre a legfiatalabb nyári kritikusok se emlékeznek, hogy Budapesten a millenium előszztendéjében Kr. u. 1895-ben július 22-én színre került Raupach rémdrámája.

* * *

A városligeti szinkörben, amelynek dirigálását a hét sovány és a hét kövér Feld gyerek vette át, az utolérhetetlen kirchenfeldi papától, e héten egy kedves művésznő vendég szerepelt: Csongori Mariska, aki mint naiva bucsuzott el a népszínháztól és mint primadonna tért vissza a városligeti szinkörbe. A Madarász Postás Milkájában lépett föl, bebizonyítván, hogy egy igazi primadonna hang nél-

kül is énekel, valamint egy igazi Rafael kéz nélkül is megfest sixtusi madonnákat. Amikor énekelnie kellett, az orkesztrumra bízta, hogy Zeller gondolatait interpretálja; arról ő valóban nem tehet, hogy a városligeti aréna zenekara nincs arra berendezve, hogy gondolatokat interpretáljon.

* * *

A budai szinkörnek két nevezetessége van: Bánffy Dezső és Wlassics Gyula. Igaz, hogy egyik sem színész, hanem mindakettő miniszter, de ez mit sem von le nevezetességükből. Ők a legszorgalmasabb látogatói Krecsányi arénájának, amely határozottan kellemes megállóhely mindazok számára, akik a »Noé bárkájába« a »Kis szemétdombra« vagy egyéb budai vacsora-helyekre rándulnak ki. Különösen azért, mert az ember nem nyer semmit, ha végignézi egy előadást és nem vesz semmit, ha erről az élvezetről lemond.

Krecsányi különben most érdekes személyiség. Komoly vigszínház-igazgató-jelölt, akinek csak ki kell nyújtani kezét és csak ott kell hagyni társulatát, hogy a nyári szinkörök koronájának: a vigszínháznak igazgatását átvegye. Ez a negyedik állandó színház, amely a jövő héten kerül tető alá, szorgalmasan toborozza össze a vidék szunnyadó tehetségeit s még mindig mumusa a színi direktoroknak. A Hét már közölte egyszer alfabetikus sorrendben a tagok listáját, amelyhez nekünk nincs hozzátenni való. A vigszínháznak ellenben annál több.

* * *

Mire, részint művészi körutjaikról, részint nyaralóikból a főváros mindhárom nembeli színházának tagjai visszarepülnek, a következő szenzációsabb fordulatokról értesülnek majd.

Az opera meggazdagodott, de csak egy jelzővel. Udvari opera lett, vagyis olyan titulust kapott, amelytől vitulust is várnak.

A nemzeti színház helyettes igazgatójának kezét megszorította a híres Irving. Ez a kéz most már tudni fog a gyeplővel bánni s szorít, mert szorítottat.

A népszínházban ezéntül egy próbával több lesz. Fő- és mellékpróbákön kívül lesz zápor-próba is, hogy ezéntul Blaháné a modern kor igényeinek megfelelőleg így énekelhessen:

»Záporpróba mossa a takaróm...«

A többi ujtás mind jelentéktelen. A bekövetkező huszonkét hónapos színházi szezon alatt ráérnek majd az igazgatók gondolkodni nagyobb reformokról is.

Puck.

A 29. számban közölt betűtalány megfejtése:

Falusi élet.

Helyesen fejtették meg: Ilgnerné Szigethy Margit, Babocsay Etel, Karácsonyi Gizike, Szathmáry Rózsika, Kazal Hermin, Horváth Jolán, Somogyi Eszti, Lukács Margit, Szücs Irén, Harmat Elemérné, Gabányi Juliska, Inkey Szeréna, Mihályi Ilonka, Fischer Heléna, Nagy Mariska.

KÖZGAZDASÁG.

Az ipar- és kereskedelmi bank tőkeemelése. A magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság ma rendkívüli közgyűlést tartott Tisza István dr. elnöke alatt, melynek tárgyát az alaptőkének 8 millió forintról 10 millió forintra való felemelése és ezzel kapcsolatban az alapszabályok megfelelő módosítása képezte. Jelen volt a közgyűlésen 28 részvényes 31364 darab részvény képviselőtében, 627 szavazattal. Elnök a jegyzőkönyv vezetésével Kotányi Rezső titkárt bízta meg, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Szohner Ágost és Szeless József részvényeseket kérte felf. Ezek után Pösch Gyula igazgató előterjesztette az igazgatóság javaslatát, melyből kiemeljük a következőket: Az alapszabályok 7. §-a a társaság alaptőkéjét kezdetől fogva 10.000.000 forintban fixározta, mely összegből 5 millió forint 50.000 drb 100 forint teljesen befizetett részvény kibocsátása útján az alapításkor fiztetett be, míg a többi befizetést, illetve részvénykibocsátást az üzletkör fejlődése által indokolt későbbi időpontra tartották fenn. A társulat viszonyainak kedvező fejlődése már 1893 április havában további 30.000 drb részvénynek kibocsátását s így a részvénytőkének 8 millió forintra való felemelését tette szükségessé, míg a társaság üzleti körének azóta is tapasztalt állandó fokozatos fejlődése megérlelte az igazgatóságnak amaz elhatározását, hogy a mai napra összehívott rendkívüli közgyűlés elé az alaptőke 10 millió forint tényleg befizetett összegre való felemelésének s e célból 20.000 drb részvény kibocsátásának elhatározását javasolja. A kibocsátandó 20.000 drb részvény átvételére az alapszabályok értelmében a társaság részvényeseit részvénybirtokuk arányában elővételi jog illeti meg, az igazgatóság azonban gondoskodott arról is, hogy az esetleg ily módon át nem veendő részvényeknek elhelyezése biztosítható. Ezek előrebocsátása után az igazgatóság azon indítványt terjeszt a közgyűlés elé: Határoztassék el a társulat tényleg befizetett alaptőkéjének 8 millió forintról 10 millió forintra való felemelése a következő feltételek mellett: a) bocsátassék ki 20.000 drb egyenkint 100 fortról szóló társulati részvény 329 forintnyi áron s az így befolyandó összegből részvényenkint 100 forint fordíttassék a részvénytőke felemelésére, 20 forint pedig a költségek levonása után — a tartalékalap gyarapítására, b) a társulat részvényesei az alapszabályok 4. §-ában körülírt módon hivassanak fel elővételi joguknak 1895 augusztus 15-ig való gyakorlására olyképp, hogy minden 4 drb részvény birtoka jogot adjon 1 drb új részvénynek 120 forint áron való átvételére, c) az új részvények befizetése olyképpen történjék, hogy az elővételi jog gyakorlása alkalmával 30 forint, 1895 szeptember 15-ig 25 forint, október 15-ig 25 forint, november 15-ig 20 forint s végre 1895 december 31-ig 20 forint legyen befizetendő, d) az új részvényekre eszközözendő 4 első befizetés után a befizetés napjától 1895 december 31-ig terjedő időre 5 százalékos kamatok térítetnek meg, de ezen részvények az 1895 üzletév eredményében nem részesülnek. Befizetések a fent kiírt határnapok előtt is teljesíthetők, melyek után a névérték erejéig az 5 százalékos kamatok 1895 december 31-ig megtérítetnek. A közgyűlés az igazgatóságnak az alaptőke felemelésére, valamint az alapszabályok megfelelő módosítására vonatkozó javaslatát egyhangulag elfogadta, mire több tárgy nem lévén, elnök a közgyűlést berekesztette.

HETI POSTA.

Ejő. »Ugyan találja ki tisztelt redáktorom honnan, kitől kerül ez? (Már mint egy paksaméta tele verssel). Tudja a kő! Ebben a forráságban az ember úgy elbutul. Inkább ki se találjuk.

Békés Csaba. Árpád! Árpád! Hegyezzem maga inkább zabot vagy árpát. Tarpéji szikla a költészet ó! — Elhasal aki nem oda való.

Por és hamu. Jó uram, újabb küldeménye sem szerencsésebb az előbbiékénél. Illetve, mi nem vagyunk szerencsésebbek. De hát mi már hozzá vagyunk szokva.

Ibolyás levél. Hogy mért hijják a württembergi királyt Kiliánnak? Mert ott minden embert Kiliánnak híznak. Egyébiránt *Böjtorján* nem az, akire ön czéloz, hanem *Ambrus* Zoltán, akire rá nem ismerni nehéz, mert stílusa oly kiváló és annyira egyéni. Máskülönben kellemes sorainak igen megörültünk.

Szemere Pál sirhalmánál. Szíves figyelmét melegen köszönjük. Ha lapunkat figyelemmel kísérte eddig, körülbelül tisztában lehetett azzal, hogy a küldemény nem keretünkbe való. Üdvözljük.

Recousé. Ha recousé volna! A legtöbbször nem is talál.

Vallástalanság, istentagadás. Nem lapunkba való. Kéziratok megőrzésével nem bibelődhetünk.

Cs. K. Mintha ezeket a frázisokat már olvastuk volna valahol!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Budapest, 1895. Nyomatott az »Athenaeum« irodalmi és nyomdai r. társulat betűivel.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — sima, csikos, koczkázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) stb. postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1

Összes gazdasági gépek

GŐZCSÉPLŐK.

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott saját gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácssal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál az

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytárs.

Gyártelep: Budapest, Külső váci-ut 7.

Szt. Lukácsfürdő Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medencékkel, melyekben a forrásvíz naponként négyszer megújul. Douche-massage. Iszapborogatások. Olcsó és szép lakások pensio és lifttel. Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb.

BUDAPEST.

Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

VARADY BÉLA
BUDAPEST.
Angol francia úr divat-cikkpek
fehérnemű és kalap
raktára
IV. KIS HÍDUTCA 952.
ÁVADÁSZ KÜRT SZÁLLODA MELLETT
TELEFON N° 1018

KÉSZIT FÉRFIRUHÁKAT MÉRTÉK SZERINT.

PÓSTYÉN KÉNESFÜRDŐ.
(Vasutállomás)
Páratlan gyógyvéréjű: köszvény, csúsz, Neuralgia, (Ischias) és onkbiak (es. szű, es. törés) vérbetegségeknél stb.
Külföldi LAKÁSOKRÓL, kényelemről szórakozásról gondoskodik van
Prospectusok, felvilágosítások ingyen. A FÜRDŐ-IGAZGATÓSÁG.

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE
COGNAC
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Zongorákat és pianókat vásároljunk ott, ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk. Mint ilyen bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk **Keresztély Sándor (KLINGER)** mint zongoratermeit Budapesten, Váci-körút 21. sz. (Ipar-udvar.)

RÖSER JÁNOS nyilvános tan- és nevelő-intézete

Budapest, Aradi-utca 10 szám. (Röser-ház).

Ezen intézet alapított 1853. Eddigi tanulók száma 13355; magában foglalja:

a nevelő-internatust, melyben vidéki családok fiai teljes ellátást, felügyeletet és nevelést nyernek,
a kereskedelmi iskolát, mely egyenrangú és egyenjogú a kereskedelmi akadémiákkal, záró bizonyítványai az egy-
a polgári iskolát, mely egyenjogú és egyenrangú az állami és községi iskolákkal. Növendékek felvétele augusztus 31-ig. Tanácsos
azonban a beiratást minél előbb eszközölni mert az elmúlt évben sem adhattunk a később jelentkezőknek helyet.
Értesítést küld és felvilágosítást ad az igazgató.

RÖSER JÁNOS, Budapest, Aradi-utca 10. szám.

Következő előnyös sorsjegycsoportok

kaphatók 36 havi részletfizetésre.

1 darab osztrák vör. ker. sorsjegy
1 » magyar » » »
1 » Bazilika sorsjegy »
havi befizetés összesen 1 frt 55 kr.

Évenként 7 huzás.

Főnyeremények évenként ca 1/4 millió korona.

1 darab osztrák vörös ker. sorsjegy
1 » olasz » » »
1 » Bazilika sorsjegy
5 » Jósziv »

havi befizetés összesen 2 frt 25 kr.

Évenként 11 huzás.

Főnyeremények évenként ca 400,000 korona.

Már az 1-ső és 2-ik
részlet beküldése
ellenében kiadom a
sorozat és számok-
kal ellátott részlet-
ivet azonnali játék-
joggal.

1 darab osztrák vörös ker. sorsjegy
1 » olasz » » »
1 » magyar » » »
1 » Bazilika sorsjegy
5 » Jósziv »

havi befizetés összesen 2 frt 75 kr.

Évenként 13 huzás.

Főnyeremények évenként ca 1/4 millió korona.

A részletek befize-
tése postatakarék-
pénztár útján bér-
mentve történik.
Minden huzás után
sorsolási lapot kül-
dök.

Fleissig Sándor bank- és váltó-üzlete

Budapest, Erzsébet-körút 2. szám.

Bekötési táblák

A HÉT

XI-ik kötetéhez kap-
hatók 1 forint 30 kr.
előleges beküldése
mellett A HÉT kiadó-
hivatalában VII. ker.,
Erzsébet-körút 6. sz.

T. előfizetőinket kér-
jük, hogy lakásvál-
toztatásnál tudassák
velünk azt is, hogy
eddig hova küldetett
A HÉT.

A HÉT

előfizetési ára:

Egész évre 10 frt.

Félévre 5 frt.

Negyedévre 2.50 frt.

Nevelőnőket, tanítónőket idegen nyelv- és
zeneismeretekkel, nyelv- és
zenemesternőket, napokra vagy egyes órákra, kitűnő
gyermekkertésznőket és minden nemzetbeli bonneokat
lelkismeretesen ajánl és elhelyez

Szegőné Spiegel Lujza,
Budapest, Andrassy-ut 28.

ÓVA INTÜNK A CÉGÜNKKEL VALÓ VISSZAELESEK ELŐL

KÖZEGEINK KÖZJEGYZŐI MEGHATALMAZÁSSAL BIRNAK

Fejty Árpád írás körképe
A magyarok bejövetele
Látható a Andrassy-ut végén a Városligetben
reggel 9-től este 9-ig; a villamosok útjánál
A városligetbe menő villamos-kocsik végállomása.

Hol keressük
a legjobb
arcport?

Kérjük a
Müller J. L.-
féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznőnk kedvelt arcporát; mely ugy nappal,
mint éjjel használva, minden arczpor között a legjobb; kiváló szakemberek
által megvizsgálva, végleg tisztának és teljesen ártalmatlannak talál-
tatott. Mint pipereszor nélkülözhetlen, az arczbőrnek a legsebb fehér színt,
üdeséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt.

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás
szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártal-
mas lett volna. A »Crème Pompadour« az arcz és kéz be-
dörzsölésére használtatik reggel és este, azután »serail-
pouderrel« lesz behintve.

Egy tégely 1 frt 60 kr. Kapható a gyársnál:

Müller J. L.

illatszer- és pipereszappan gyári raktára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű
fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben.

Utánszoktól óvatik.

A magyar keramiai gyár részv.-társaság BUDAPESTEN

ajánlja Rost Ottó mérnök és a keramit feltalálójának személyes
vezetése mellett gyártott, általánosan kitűnőnek elismert és ugy
kocsit, mint járdát és udvar burkolási czélra felette alkalmas

keramitköveit és keramitlapjait.

Kivánatra a keramit burkolásával járó munkálatok is el-
vállaltatnak. Részletes árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen
szolgál

Az igazgatóság.

IRODA: VI., Andrassy-ut 30. szám. } Gyár: X., Kőbánya, Maglódi-ut. } Telefonszám 931.
55-44.

A jelenkor legjobb iromány-rendezője.

Minden példány a gyár ezimével van ellátva.

Mutatványpéldányok kívánatra készséggel állítanak rendelkezésre.

A GÁL-féle levélrendezők önműködőleg kötő gyűjtő-mappák és bekötési táblák aczélrugós könyvháttal.

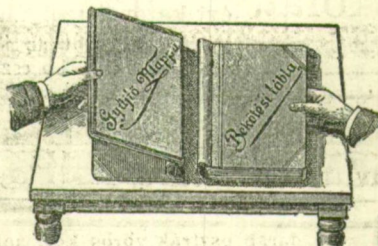
Valóban gyakorlati, képzelhető leg-
egyszerűbb kezelési, igen tartós,
szép és olcsó készülék, levelek,
számok, okmányok, váltók, ér-
tékpapírok rendezésére, együtt tar-
tása és kötetyszerű egyesítésére.
Továbbá: egyszersmind bekötési-
táblával kombinált, hírlapok, folyó-
iratok, füzetek, rajzok, tervek, foto-
grafiák stb., gyűjtésére páratlan.
Diszpéldányokban a legérdekesebb
ajándék.

Önműködő határidő nyilván-
tartó akta-doboz különlegesség ügy-
védek és bírák részére.

Lapozgatás és olvasáskor.

Beillesztés és kivevészkor.

Az ábrán látható **gyűjtőmappa**
megmarad tartósságánál fogva
örökké. Ha a bekötési táblával meg-
jelölt betét megtelt azt hozzákészült
két aczélrugóval, melyek könnyen
eltávolíthatók ismét lefogjuk és így
egy perczen belül kész a kötet. Levél
és okmányrendezők önműködőleg
regisztráló beosztású bekötési táb-
lával együtt, nagy 8°-rét alaku 2 frt,
4°-rét üzlet levelekhez 2 frt 50 kr,
folió irodai fogalmazvány 3 frt,
külön kötetstábla regiszterrel 70 kr,
regiszt. nélkül 50 kr
két aczélrugóval együtt.

Gyűjtőmappa újságok részére 2 frt.

Gyűjtő-mappa A HÉT részére önműködőleg kötő aczél köny-
háttal diszes kiállításban 2 frtért megrendelhető a gyárosnál,
valamint A HÉT kiadóhivatalában.

Gyári iroda és raktár: GÁL IMRE BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 8. sz.

Nyilvános nagy-gymnasium.

Fekete József

nyilvános hat osztályu nagy-gymnasiuma összekötve 8
gymnasiumi osztályu internatussal és nevelőintézettel,

államérvényes bizonyítványok kiállítás jogával

a főváros legegészségesebb vidékén, a budai hegyek ózondus
légtérében, a szabad, nagytérű Városmajornál

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Városmajor-utca 4. sz.

alatt, egy emeletes nagy házban, mely egészen ujonan van
berendezve; tantermei, háló-, ebédlő- és társalgó termei tágas-
sak, szellősek. A ház el van látva külön fürdőszobákkal s
nagy kerttel s e mellett az ifjaknak játszó- és szórakozó
helyül ott van tőszomszédságában az árnyas nagy városmajor
és a budai hegyek.

Ennél egészségesebb fekvésű egyetlen intézete
nincs a fővárosnak.

Az ifjak ez intézetben az osztály- és érettségi vizsgá-
latokra a legalaposabban, szakértő tanárok vezetése mellett
készíttetnek elő.

A dijak igen mérsékelték, magyaros házi koszt. Beiratá-
sok az egész szünet alatt eszközöltenek.

Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm az
idei iskolai értesítőt. Intézetem 15 év óta áll fenn.

A leveleket ily czim alatt kérem:

FEKETE JÓZSEF,

ny. főgymn. tanár, magán-főgymnasiuma és nevelő-inté-
zete. Budapest, I. ker., Krisztinaváros, Városmajor-utca 4. szám.

NEW-YORK

életbiztosító-társaság.

Alapított 1845. tisztán kölesönösségen alapszik,

minden utánfizetési kötelezettség kizárásával. Miután részvényesei
nincsenek, az összes tőke és nyereségek a biztosítottak tulajdo-
nát képezik.

Nincs másik kölesönös biztosító-társaság a világon,
mely ily óriási fölösleg fölött rendelkezne. Fennállása óta
a New-York biztosítottjainak kifizetett 986.981,113 koronát,
a New-York a művelt világ összes országaiban bír fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:

A magyar általános hitelbank. A magyar kereskedelmi bank.

Közelebbi felvilágosításokat ad:

A NEW-YORK

életbiztosító-társaság magyarországi igazgatósága:

Budapesten, Erzsébet körút 9. sz.

„EQUITABLE“

EGYESÜLT ÁLLAMOKBELI ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG NEW-YORKBAN.

Magyarországi képviselő Budapest, Marokkói-utca 2.

Elnök:

Kossuth Ferencz.

Igazgató:

Bánó Ödön.

Vagyon az 1893. év végével 422.640,900 frt.

Berétel az 1893. évben 103.056,512 „

Kifizetett. kifizetett az 1893. évben 41.125,787 „

Felcsúsz az 1893. év végével 80.916,875 frt.

Új üzlet az 1893. évben 513.200,567 „

Biztosítási állag az 1893. év végével 2.331.331,442 „

Lipik jödfürdő

(SZLAVÓNIABAN).

Kitüntetve:

Budapest, 1895. London, 1892. Bécs, 1894. Róma, 1894.

Vasuti állomások:

Pakraetz-Lipik (déli vasut) menettérti jegyek 33%
árleengedéssel és Okuesán (m. á. v.) zónatarifa.

Egyetlen jódos alkalikus hőforrás a kontinensen.
Állandó hőfok 64 C. Hegyek által védett égalj. — A lipiki
hővíz nagymennyiségű natrontartalmánál (magyar Ems),
valamint magas hőfoka és jódos összeköttetéseivel fogva
ivó- és fürdőkúra gyanánt a legjobb sikerrel használtatik
a test nyákhártyáinak mindennemű hurutos bántalmainál,
(gyomor-, bél-, gégehurut stb.) csúszos és köszvényes
bajoknál e forrás első helyen áll az európai források
között, valamint mirigy- és vérbajoknál, görvélykórnaál, izza-
mányoknál stb.

A legnagyobb fénynyel és pompával berendezett
és szinpadall ellátott gyógyterem, valamint hasonló nagy
fényüzéssel kiállított új étterem és kávéházi helyiségek,
nagy új gyógyszállodák. Villamos világítás. Igen kiter-
jedt árnyékos park, mely lawtennis pályát, lövöldét, teke-
pályát, tornateret stb., tartalmaz. Pompás és nagy fedett
sétány, bazárhelyiségekkel, a legnagyobb luxussal és kénye-
lemmel berendezett porcellán-, márvány-, és izzasztó für-
dők, terjedelmes fürdőmedenczék (Tépidarium).

Mint hivatalos fürdőorvos Dr. Marschalkó Tamás
működik.

Jödviz-szétküldés

mindig friss töltésben az igazgatóság által. Főraktár Magyar-
országon: Édeskuty L. Budapest; Ausztriában: Ungar S.
Bécs, Jasomirgottgasse 4., Mattoni Henrik Bécs, Tuchlau-
ben, valamint minden nagyobb droguistánál. — Bármily
felvilágosítással készséggel szolgál

a lipiki fürdőigazgatóság.

Magyar kir. államvasutak.

A m. kir. államvasutak
igazgatóságától vett értesítés
szerint, f. évi július hó 15-
től szeptember hó 30-ig Bu-
dapest-keleti p. u. és Ercsi
között mindkét irányban egy-
egy új helyi vonat fog na-
ponta forgalomba helyeztetni.
Az új helyi vonat Buda-
pestről d. u. 3 óra 35 pkor
fog indulni és Ercsire d. u.
5 óra 35 pkor érkezik. Er-
csiről pedig este 8 óra 10
pkor fog indulni és Buda-
pestre éjjel 10 óra 20 pkor
érkezik.

A m. kir. államvasutak
igazgatóságának értesítése
szerint, a somogy-szob-bárcsi
h. é. vasuton fekvő Tarnócza
állomás neve, kereskedelem-
ügyi m. kir. miniszter ur ő
nagyméltósága rendeletéből
Somogy-Tarnóczára változta-
tott.

Budapest, 1895. jul. 13.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)